

Іван Вихованець

*Святімо рідним
словом душу*

Іван Вихованець

СВЯТИМО РІДНИМ СЛОВОМ ДУШУ

Вибране

Луцьк
Вежа-Друк
2025

УДК 821.161.2-1

В 54

Вихованець І.

- В 54 Святимо рідним словом душу: вибране / передмова
Анатолія Загнітка; упорядники: Наталія Костусяк,
Тетяна Масицька, Олександр Межов, Ірина Мельник.
– Луцьк : Вежа-Друк, 2025. – 332 с.

Величність слова, людина і світ, рідна земля, волинське село, материнська мова як найдорожчий скарб, ніжні пору-
хи серця, любов до природи, звеличення матері – домінанта
поезій автора. Творчу зрілість поета вияскравлюють есте-
тично вмотивовані сполучувальні спроби слів і заголовки
віршів.

УДК 821.161.2-1

© Вихованець І., 2025

© Загнітко А. (передмова), 2025

© Костусяк Н., Масицька Т., Межов О.,
Мельник І. (упорядники), 2025

© Кречко А. (обкладинка), 2025

JB

ЗМІСТ

Передмова	14
Я маю... Я повинен... Я мушу...	27
ВМИВАЙМО СЛОВОМ ДУШУ	28
Бери мене на руки, слово	29
Отут мені явилось слово	30
Рідне слово	31
Думами, думами, думами завітаний	32
Думенятко-немовлятко, перепеленятко	33
Дух майдану	34
Задзвеніло слово лемешами	35
Ластівка над словом	36
Любов заповідала мати	37
Нектар	38
Нова щедрівка	39
Ношу у серці ніжне слово	40
Висять слова на деревах	41
Рідна мова	42
Скільки слів???	43
Слова, мов велетенські хвилі	44
Слово мандрує з Волині	45
Ходять поети	46
Чекаю на прозоре слово	47
Чекаю на слово світанками	48
Червоні маки в житі і блавати	49
СТРУН СЕРЦЯ ТАЇНА	50
Я вдячний Богові...	51
Дай, Боже, мудрости мені	52

Джерело	53
Запалав волинський ранок	54
Втомившись від тупоту ніг	55
Іде людина по землі	56
Майстром будь	57
Ми у вічність йдемо	58
Обірвалась струна...	59
Такий і не такий...	60
Чом перший сніг, лапатий сніг	61
Щоднини, щохвили, щомиті	62
Я стрітання люблю	63

ЯБЛУНЕВІ СОНЦЕСВІТИ	64
Ще мить	65
Хлюпає в лабетах розуму	66
О, робиться невтішно	67
У ставку полоще верба коси	68
На тілі Волині	69
Тужними дивиться очима	70
Заснув місяць-сторож	71
Розхоробрився дивний ліс	72
Не витримав – розплакався парубійко	73
О часе, можновладцю мій жорстокий	74
Роботом без серця	75
Балада про дощ	77
Поклич, і я прийду	78
Ой, чого, кохана	79
Моя жадано горда юнко	80
З усього світу я звезу ганьбу	81
Моє дівча голубооке	82
Море хлібів вирує, шумує	83
Гордине віку, фортеце ніжна цноти	84

Чиста сльоза	85
Здавалося мені в безсонні ночі	86
Для тебе я зрівняюся з богами	87
Й білобрів'я зимового світанку	88
Пробач, перший дню весняний	89
Й цнотлива неба голубінь	90
У келихи надії	91
Думо, моя нерозумна дитино	92
Народжував світанок день	93
І велелюддя сизокрилих хмарок	94
Надії ніжною пелюсткою	95
Стогне скошена трава... ..	96
Зимою, весною, літом	97
Степом, степом бігла квітка	98
Моя душа і серце – сейф-щільник	99
Зустріч і прощання	100
Усмішка	101
Думо, моя, вередлива дитино	102
Куди прямуєш свій розбіг	103
Терпуг музичний вигострює серце	104
Тернями пісень, зойками октав	105
Інколи латаття тупцяє на місці	106
Ласкаві джерела криниць	107
Гей, соб! З надхмарних верховин	108
Коли вклоняється щодня стеблинка кожна	109
Застогнала, заячала думна заметіль	110
Ні, не можуть радощі без суму	111
Весняний грім... ..	112
Кроки	113
Бо щастя – ти	114
Чом у серці весна	115
І падають вже дні	116

Дерева мене чекають...	117
Потрібна усмішка твоя	118
Шугають в берези соки бентежні	119
Ходить диво з світлими очами	120
Балада про материнку й чебрець	121
Бруньки думок колишуться у синь	123
Волинь	124
Мечами радощів посічений	125
Зріє слово на ниві колоссям щасливим	126
Море	127
Дніпро вдаряє по клавішах	128
Ні, не можу без людей	129
Світлії думи	130
Бруньки думок колишуться у синь	131
Жага пізнань	132
Не скресла крига, ні!	133
Засріблилася чуприна...	134
Паганіні	135
Вітер колише сні	136
Колоссям дум схиляються жита...	137
Ще будуть досвіди	138
Шепоче ліс... Шепоче трава...	139
Весною-радістю я повен	140
Вересневі мелодії	141
Списи конвалій у небо блакитне	142
Тебе я довго ждав	143
На тебе ураганно звірно налетів	144
Співала сосна в чуб	145
Деся між зорями принишкла і моя зоря	146
ВОЛИНСЬКЕ СЕЛО	147
Нічого в світі кращого немає	148
Ви чуєте, як на світанні	149
Волинське село	150

Дерева спати не лягають	151
Дуби, мов велети, стоять	152
Кличуть мене дерева... ..	153
Колись мій прапрапрадід сирота	154
Удень із моря колось виринають маки й блавати	155
Човни стоять, напнувши зонтик тінявий дерев	156
Я вирушав у світ дитячою, невинною ходою	157
Я скрипку забув у селі	158

ВЕСНЯНА АКВАРЕЛЬ	159
Бетховен	160
Весна... Весна... Весна... ..	161
Весняна акварель	162
Ударила весна березнем по струнах	163
Хутко вже конвалій дружні лави	164
Весняний етюд	165
На веснах настояне кохання	166
А все-таки життя прекрасним є	167
Світліє синь у спалахах любові	168
Проростає весна і піснями із серць	169
Я чую весен перегук	170
Весна і сум – чи ви сумісні?	171
Я чую весну	172

ОСІННІ МАЖОРИ	173
Люблю я ранню осінь	174
Струмить у серце рання осінь	175
Осінь сльозами гіркими ридала	176
Веснами пробіг я і пройшов	177
Нехай і осінь – тільки молода	178
Дерева посхилялися в журбі	179
Сльота, нависле хмаровиння... ..	180
Хмари осінні, сльози осінні	181

Люблю!..	182
Реквієм осені	183
З дощем осіннім сум осінній	184
Чом думи тут опалим листом	185

СЛАВЕНЬ ЗАЖУРЕНІЙ МАМІ

Пахнуть руки	187
Село моє зове всякчас до себе	188
Дитятко маленьке ввірвалося в світ	189
Ще праліси стоять тут гордовито	190
З'їда себе велике місто	191
На п'єдестал	192
Ми надто рано стали дорослими	193
Моя зажурена мамо	194
О доле, навіть у тяжкі години	195
Стелеться дим з рідної хати	196
Люблю!	197
Думки маленькими черідками біжать	198
У буднях буднів будніх	199
Здається... Ні, таки насправді це було	200
Яблуневий квіт	201
Весняний сон	202
Веселка натягнула лука тятиву	203
Я слухаю-ловлю чарівні звуки	204
Крапелька роси	205
Паради соняшників	206
Хитається сп'янілий світ	207
Журяться-сумують квіти	208
Ми вічністю йдемо	209
Дорого! Скільки ніг по тобі у далеч пройшло	210
Акордами бриніло слово	211
Стоїть, мов моряк, розгойдана штормом планета	212

Магістраль	213
Тремтіть, моря!	214
Як розчаруюсь у тобі	215
Не викорчуй ти, доле, слів	216
Бувають випадки, коли людина	217
Чи буде так колись у світі?..	218
Перша ностальгія	219
Раменами – я світ увесь великий понесу	220
Я на коромислі	221
Дзвони лунають	222
Із чогось зростає дорога	223
Поет поетом є усюди й завше	224
З розхмар'я днів	225
Тупотить ... Тупотить	226
Рости, пісне	227
У вічі зазирає	228
Дитина-диригент	229
Давно хіба?..	230
Слово Тараса	231
Горобці-екскурсанти	232
Розум і серце	233
Луна	234
Роззявив пащу ненажера-день	236
В думки стрімкі й чуття я переллю	237
Осідлав я коня у дорогу	238
Тривоги, тривоги, тривоги	239
Спішить до моря сивочубий Дніпр	240
Приємлю все: і радощі, і болі	241
Дівичі гори	242
Вечір у селі	243
Перше прощання	244
Друге прощання	245

Щасливий той, хто любить щось у світі	246
І скільки б років ми не мали... ..	247

ВЕСНЯНІ КОНІ	248
Любові струм	249
Не раз чекає люд дощів із хмари	250
Вічності торкайся	251
Весняні коні	252
Скажи, кохана, як весну́	253
Не муч себе, й не муч мене	254
Твоя душа в лабетах таємниць	255
Не хочу, кохана, ніколи я бути тверезим	256
Прилетіли взимку дикі гуси	257
Прости мені, що ти зі мною	258
Ти наче в серці не була	259
Коли в берези соку прибуває	260
Мовчить, дерева	261
О, де й коли мій день великий?	262
Такий настав предивний стан	263
А сніг у лісі шелестить	264
І ось цілує ніжно сніг	265
Душа моя тіка з великих міст	266
Наївність	267
Мені де спокою дістати?	268
Я був. Я є. Я буду	269
Шепоче щось моє джерельце	270
Весною ти дивись увись	271
Вдивляється у мене ніч зорями	272
Вірш-феєрія	273
К. С.	274
Нічого наче не було	275
Краса твоя тиха мене вполоняє	276
Марудний дощ осінній неквапливий	277

І хочеться вже справжній слід почати	278
Пригадую, як був малям	279
Потрібна усмішка твоя	280
Балада про латаття	281
Красо моя голубоока	283
На темнім дні жури моєї	284
Блакитний вечір	285
У колисці надії	286
Пастель	287
Назустріч веснам серце йде	288
Зустрів тебе, моя любове	289
Кохаю!..	290
Губи твої, очі твої	291
Листям кленовим симфонії весен	292
Море хлібів вирує	293
В оркестрах липового квіту	294
Купався я в людському морі	295
Любове ти моя, жорстока ворожбитко	296
Білобрів'я зимового світанку	297
Уже зима сльозу пустила	298
Білий сніг, лапятий сніг	299
Жити!	300
З минулих днів...	301
Про тебе спогад, мов морський прибій	302
Змагаються красою квіти навесні	303
Л. Б.	304
Спить земля солодким сном	305
Весняний грім	306
К. Г.	307
Сонць! сонць!	308
Малесеньке село	309
Верба в дитинство моє уростала	310
Очі	311

Злились неначе воедино	312
Ранить очі у саду жоржина	313
Повстанче мій, неспокій вічний	314
Хоч тнеш мене ножами блискавиць	315
Кленом загляну в вікно на світанку	316
І що воно таке – не знаю	317
Н. О.	318
Поет поетом є усюди й завше	319
Напружую зір, напружую м'язи	320
Тремтіть, моря!	321
Березнем лоскоче млосно груди	322
Весна майданить – майдан весніє	323

Передмова

ЧАРІВНІ МЕЛОДІЇ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

Постійне прагнення слова з пізнанням його таїни та глибини, обертонів звучання, любов до нього, надзвичайно чутливе ставлення до мелодики слова, його внутрішнього надзвичайного багатства та переливів смислів через поєднання слів у цілісність завжди вирізняють творчу особистість, відображають її прагнення збагнути незбагненне – неймовірну гармонію слова, до якої йдуть митці не одне тисячоліття та яке й досі залишається чи не найбільшою загадкою, над відповіддю на котру працюють різні фахівці – теоретики й практики, літературознавці й лінгвісти. Іван Вихованець належить якраз до тих неповторних майстрових постатей, які все життя збагачували національно-текстове багатство незбагненої чарівності науково-теоретичними працями, науково-популярними виданнями, художньо-поетичними відкриттями. Безперечно, він належить до Чарівників Слова – і за особливостями праці зі словом (адже є автором чи не першої науково-популярної книги з граматичної мудрості «У світі граматики» (1987; а також: Вихованець І. Р. Дивосвіт слова : У світі граматики. Київ, 2015. 146 с.), і за настирністю – відразу пішов до третього класу початкової школи після важкого воєнного лихоліття й став кращим учнем, і за пережитим, переболілим, і врешті-решт – вистражданим, усім тим, про що так дивовижно він умів розповідати, коли змальовані ним сцени раннього дитинства, юнацтва для слухача поставали настільки візуалізованими, що з'являлося відчуття переміщення в часопросторі та співприсутності в усьому почутому. Усе це й постає яскраво зображеним із різними смисловими відтінками в надзвичайно багатому поетичному малюнку з ядровим образом часопросту («О часе,

можновладцю мій жорстокий»), де відчутними й навіть не уявлюваними, а пережитими, почуттєво мотивованими постають і тіло Волині, і місяць-сторож, і білобрів'я зимового світанку, і велелюддя сизокрилих хмарок, а над усім цим – Моє дівча голубооке, тому чуттєвість із високим осмисленням вагомості слова в житті людини («слово проросте з душі моєї») пронизує увесь текст циклу поезій «Яблуневі сонцесвіти»: *Ще мить. Ще тільки мить – / І слово проросте! І заспішить з душі моєї* («Ще мить...»), у якому автор подає узагальнену оцінку прожитого й пережитого. Із позицій сьогодення пізнаваними постають минулі тривоги, що між собою перегукуються, формуючи своєрідний часово-просторовий діалог, де саме світ вів ліричного героя в даль: *Тужними дивиться очима / на мене світ. / Просвердлює мене / те око невситиме / багато літ, / багато літ. / Було всього. / Світанням росним / світ простеляв звабливу долину. / Та я свою мізерність хльоснув / й у мнине, / хвилиenne щастя шугонув. / Коли мене за патли / він рве, / об землю кида люто, / сльоза з очей чомсь капле. / Мені здається, / що я всіма забутий. / І світ ласкавою рукою / Мене, мов сина, пригортав, / мені усе прощав. / І вів у даль з собою* («Тужними дивиться очима»).

У своєму житті автор поетичної збірки «Святімо рідним словом душу» цінував, шанував, вивчав, досліджував і популяризував слово, запізнаючи його глибини й таємниці. В одній із найпопулярніших книг «Таїна слова» (1990; а також: Вихованець І. Р. Дивосвіт слова : Таїна слова. Київ, 2015. 224 с.) Іван Вихованець недвозначно констатує: «Образний зміст слова особливо спалахує в поетичних творах. Слово тут набуває гнучкості і пластичності, поєднує старі і нові уявлення. У ньому втілюється нове бачення світу. Митець словом передає адресатові не тільки свої думки, але пробуджує в ньому власні». Передати й донести до читача власне бачення, власне сприйняття світу, його неповторну,

лише одному авторові властиву, інтерпретацію довколишнього світу притаманно тільки талановитій, творчо обдарованій натурі. У «Передмові» до другого видання «Таїни слова» міститься заувага, що «Іван Вихованець у своїх розповідях мандрує містами Української Держави, розкриваючи походження низки найменувань відомих міст, заходить на звичайний сільський город, де відкриває таїну походження загальноновживаних слів, відкриває глибину власних імен на зразок візантійських *Олексій, Петро, Михайло, Григорій, Галина, Ганна, Катерина, Олена, Володимир, Святослав, Любомир, Всеволод, Ростислав, Людмила*, грецьких *Віра, Надія, Любов, Богдан*, скандинавських *Ігор, Олег, Ольга*, західнослов'янських і південнослов'янських *Ванда, Власта, Квітослава, Росиця, Ружена*, західноєвропейських *Альберт, Арнольд, Артур, Едуард, Еміль, Ернст, Конрад, Марат, Альвіна, Віолетта, Евеліна, Едіта (Edit), Елеонора, Ельвіра, Ельза, Жанна* та ін. Ознакою особливого функційного навантаження імені, засвоєння мовою є витворення системи зменшено-пестливих його похідних, пор.: *Іванко, Іваночко, Іванонько, Іваненько, Іванець, Іванечко, Іваник, Іванчик, Іванцьо, Іваночок, Іваньо, Іванько, Іванунь, Івануньо, Івась, Івасьо, Івасько, Івасенько, Івасечко, Івасик, Івасюнь, Івасюньо, Івасюненко, Івасюнечко, Івашко, Івашенько, Івашечко*. Автор простує складними стежками освоєння власних імен, визначення їхньої варіантності й варіативності, досліджує шляхи зростання популярності імен, простежує їхнє «молодече» звучання або ж «згасання» життєвої енергії. І поряд із цим неповторні мандрівки в історію творення українських прізвищ, що охоплюють своїм походженням різні шари – родинні стосунки, соціальний статус, фахове уміння, національну належність тощо» (с. 6–7). Постійне привідкривання, а то й повноцінне розкриття таїни слова, його внутрішнього багатства, довершене звучання через сполучуваність зі, здавалось би, непокєднуваними словами є визначальною

ознакою не лише наукових, науково-популярних текстів Івана Вихованця, а й поетичних, де яскравими й несподіваними постають, як *Струмить у серце рання осінь / Крильми медовості і щедрості / у мозок б'є ...* («Струмить у серце рання осінь»), *Осінь сльозами гіркими ридала / Осінь сльозами гіркими ридала... / Листя знялося неждано у вирій... / Золото-листя тремтіло та спало... / Раптом знялося, / неждано знялося у вирій* («Осінь сльозами гіркими ридала...»), *Світліє синь у спалахах любові / І родять темінь сполохи розлук. / Зостались в серці миті веселкові / І наших серць весняний перегук* («Світліє синь у спалахах любові»). Ліричний герой наповнений життєвістю, глибиною нерозділених почуттів: *Проростає весна і піснями із серць / А пісні – про кохання до тебе. / Без кохання людина – немовби вже мрець, / Немов хмара осіння без неба* («Проростає весна і піснями із серць...»), а природа, наче відчуваючи його стан, підтримує його емоційний стан, думки ж постійно гуртуються: *Думки маленькими черідками біжать / біжать, біжать... / Гурти дерев кивають вітками, / з далекої весни кричать: / «Юносте, прощай, прощай ...»* («Думки маленькими черідками»). Для ліричного героя пам'ять – сповнена багатством, відчуттям колись пізнаного, а сьогодні знову й знову спогадуваного, але такого, що уможливорює творення нового й так необхідного для самовияву: *Верба в дитинство моє уростала / Співаючи журливо колискову. / Мені колиску дарувала / І дудки чарівливу мову. // Юначих днів цілунок перший / Я пив у пахоцах вербовах. / Всі верби, із жури завмерши, / Мене водили у дороги світанкові* («Верба в дитинство моє уростала»), і лише через тривалі роки, пройдені важкі стежки випробувань стає справді зрозумілим, адже людська зрілість наповнює новим змістом відомі оцінки, які такі романтизовані в дитячі та юнацькі роки: *Дорослим лиш / збагнув вербову вроду. / Взяла в полон мене / життя жагою. / Зростала / в бурю і негоду. / Цурпалок сохлий – / й той ставав вербою.*

Усі цикли «Святімо рідним словом душу» пронизує постійна розміркованість ліричного героя, його прагнення не лише спостерігати, а насамперед, осмислювати, узагальнювати та висновковувати: *Думами, думами, думами / заквітчаний. / Сумами, сумами, сумами / зарошений. // Тріпочуть думи на вітрі / кронами, кронами, кронами. / І спіють розбурхані думи / веснами, веснами, веснами. // Падають думи покосами / влітечку, влітечку, влітечку. / Падають думи на серце / стиглими, стиглими, стиглими. // Падають думи у ноги / осені, осені, осені. / Падають думи золотом / осені, осені, осені («Думами, думами, думами заквітчаний...»)*, та багато того, що лягає на душу, знаходить відгомін у серці. Несподіваність образів приваблює та притягує до поетичних струн Майстра Слова, постійне відчуття надзвичайно ємного та насиченого, такого, що наповнює душу чимось світлим.

Автор збірки «Святімо рідним словом душу», яку так викінчено упорядкували Наталія Костусяк, Тетяна Масицька, Олександр Межов, Ірина Мельник, належить до тих непересічних особистостей, зустріч із якими одного разу стає вже на все життя з прагненням повернутися знову й знову до прочитаного. Таку особливість можна пояснити тим, що ще з дитинства Іван Вихованець запізнавав і вбирав у себе всю гаму світлотіней слова, його обертони, у які він знову й знову чи не найбільше вслухався в страшні хвилини пережитого, відчутого, осягнутого. Тоді, коли сполоханий кінь виявив свій норів і з усієї сили вдарив малого Івасика, розтросивши всю кісткову тканину обличчя. Не було тоді ані спеціалізованих лікарень, ані людини, яка б повністю розуміла трагедію того, що відбулося, та й самих фахівців травматологічної справи годі було шукати, адже гримотіла тривожна хвиля війни, йшла важкими чобітьми по зболених людських душах, вривалася в людські серця. Тому горе малої дитини лише доповнювало загальну картину горя, надриву тривоги, і в цьому разі на щось несподіване годі й було сподіватися.

Здавалось, жодної надії на порятунок немає, нізвідки чогось чекати. Та добрі люди навіть у найважчі хвилини знайдуться, бо відчують незмір батьківського й материнського болю. Таким чарівником для маленького хлопчика став чернець. Сьогодні важко уявити собі, що за слова говорив цей майстер-костоправ, залишившись віч-на-віч з Іванком (такою була його умова). Розмовляв із тим Іванком, якого протягом тижня в лікарні «доглянули» так, що він не міг уже ані їсти, ані говорити. Батькам не дозволив чернець бути в ці важкі хвилини майстерного відродження й відновлення хлопчикового обличчя без застосування будь-яких засобів знеболення, бо їх просто не було. Це справді виявлялося якесь чародійство, якась неперевершена майстерність повернення справжнього фізичного виразу обличчя. Знепритомнів Івасик від болю – і тільки згодом із нерозпізнаної глибини долинуло: «Будеш щасливим, бо витримав нове народження». Такими словами благословив чернець воскреслого.

Полежати б у ліжку хоча б два-три дні, та неспокійна селянська праця жнивної пори не дозволила батькам цього зробити. Як і не могли вони Івасика залишити в монастирі. Раптом знову долинуло: «Тоді дивися, синку, в небо та милуйся зірками. Пильнуй, аби обличчя не надто хиталося, бо якщо хитнеться, то втратиш його на все життя», – говорив із якимсь особливим відчуттям неповторний лікар. Напевне, тоді малий Івасик, спостерігаючи неповторні чарівності зоряного неба, незвідані світи Космосу, чув їх мелодію й потихеньку переливав у лише йому відомі та зрозумілі слова, складав із них мереживо, накреслюючи лінію свого життя, поєднаного – та ні, злитого, злютованого зі словом. Чутно було в дрімотній тиші перегуки птахів та невмовкне сюрчання цвіркунів, що супроводжувало мандрівку тільки що прооперованого Івасика із Почаєва до Колосової, тієї Колосової, про яку вже в дорослому житті він міг годинами розповідати.

Такі оповіді були сюжетно повними, образно насиченими, мальовничо багатими.

А ще перед очима в Івана Романовича завжди стояв дідусь Трохим – знаний ткач, умілий оповідач, який так прагнув схилити хлопчика до сільської праці, бачив його якесь постійне самозаглиблення, прагнення до самопізнання, тому часто повторював батькові малого Йвана: «А за цим добре пильнуй... Бо його щось інше цікавить, не хилить його душа до постійних клопотів хлібороба». Мабуть, дідусь Трохим, як знавець не лише своєї справи, а й тонкий психолог, відчував у глибинах своєї душі рвйність характеру онука, його непоступливість і прагнення завжди сповідувати чесність, порядність, принциповість, прямувати власним шляхом за покликом серця. Ще й сьогодні в знаного лінгвіста Івана Вихованця перед очима неповторна картина дідусевої праці: «Коли не зайду, а дідусь – за верстатом, на якому човник так активно бігає, просто миготить – і на очах з простого сплетіння ниток народжувано неповторний малюнок-візерунок. Як йому вдавалося завжди бути за верстатом, маючи велику господарку, та й землі було чимало, – не знаю». Як умілими руками дідусь витворював для усієї великої родини оригінальні речі – килимки, доріжки, скатертини та багато іншого, так і його онук у глибині своїх пошуків відчуває внутрішнє багатство кожного слова, його зв'язки з іншими словами – ті дідусеві зримі та незримі ниточки, що витончено з'єднували роз'єднане в цілісність, у невиданий витвір людської фантазії, багатство якої завжди замкнуте на внутрішній світ особистості.

Батько Роман пам'ятав слова дідуса про онука й намагався навіть не пускати його до школи, бо що вона, поза здобуттям необхідної грамотности, може дати сільській людині, основне призначення якої – праця на землі та розуміння внутрішнього духу всього того, що садиш, вирощуєш, плекаєш, доглядаєш, а згодом – маєш славний ужинок.

Та вчасно відступив, бо зрозумів прагнення сина йти далі – працювати над собою та пізнавати глибинні, ще не пророслі, зерна добірної науки, шукати й творити. Так і простелився шлях Івана Вихованця – від школи до педагогічного училища, згодом Кременецького педагогічного інституту, потім – Львівського державного університету імені Івана Франка (тепер Львівського національного університету імені Івана Франка), куди перевели частину факультетів педагогічного інституту.

Любив слово, працював над ним, постійно аналізував внутрішню ритміку словесних звучань. Особливо відчував Іван Вихованець великий потяг до слова наукового, його довершености, аргументованости, виважености, логічної упорядкованости, що й повело молодого вчителя (на той час працював на Сумщині) родом із «історичної (великої) Волині» до аспірантури в Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України – найвищої дослідницької інституції лінгвістики. Осягнув наукові вершини – став кандидатом, потім – доктором філологічних наук, а незабаром – за видатні досягнення у студіюванні граматики української мови його обрано членом-кореспондентом Національної академії наук України: уперше в історії академії зі спеціальності «українська мова». Став справжнім володарем наукового слова, що підтверджують і премія ім. Івана Франка Національної академії наук України, і премія ім. О. О. Потебні Національної академії наук України, а також численні покликання на його високо авторитетні граматичні праці, та й індекс частоти таких покликань навіть сьогодні вражає. Останнє відображає вагомість, значущість, багатство його наукового слова, суголосність сучасним пошукам. До цього потрібно додати також сформовану наукову школу Івана Вихованця з її активними дослідницькими центрами в університетах Луцька, Києва, Донецька (Донець-

кий національний університет імені Василя Стуса сьогодні переміщений до Вінниці – з 2014 року), Чернівців та ін.

Говорити про майстрів – науково-теоретичну, словесно-естетичну, ритмово-поетичну – Івана Вихованця надто відповідально, бо завжди відчуваєш його уміння в розлогій словесній картині вловити найцінніше та найвагоміше, його уміння побачити те, що багатьом не зовсім доступне. Очевидно, це свого часу дало надзвичайні сили та велику витримку в обстоюванні чесного оцінювання книги Б. Антоненка-Давидовича «Як ми говоримо» (70-ті роки ХХ ст.), коли почалося фальшування ймення цього талановитого майстра пера. В альтернативі «підписання негативної рецензії на цей непересічний твір Б. Антоненка-Давидовича та залишення на праці в Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України зі здобуттям перспектив наукового росту або ж не підписання та звільнення з роботи» Іван Вихованець обрав останнє. Безперечно, це був виклик системі, прагнення особистості відстоювати власні принципи та намагання залишатися об'єктивним навіть у цій складній ситуації. І сьогодні важко усвідомити: як йому вдалося пройти тими брехливими, підлими крутизнами паплюження та нищення всього національно цінного, патріотично налаштованого? Звідки знайшлися сили для витримки, мужности? Тоді, коли навіть найближчі люди, друзі, колеги радили скоритися, адже систему не зламаєш... Вистояв... Зберіг себе як самодостатню особистість, як неповторного дослідника, як Майстра Науки – Граматики (так, саме з великої літери), концептуальні засади якої сьогодні цікавлять і науковців всієї України, і Польщі, і Сербії, і Німеччини та багатьох інших держав.

«Думенятко – немовлятко, перепеленятко випало з колиски...» – це початок одного з поетичних рядків збірки «Ластівка над словом», низка віршів із якої увійшла до

видання «Святімо рідним словом душу» у циклі «Вмиваймо словом душу», і ця поезія ввібрала в себе програмно-сутнісні настанови Івана Вихованця в роботі зі словом поетичним та й власному житті: як би не було складно, намагайся творити, відкривати, прочитувати все вже прочитане, але з новим баченням: *Думенятко – немовлятко, / перепеленятко / випало з колиски ... / Не вертай в колыску. / Починай ходити. // Думенятко-немовлятко, / миле лебедятко, / випало з човна... / Не вертай у човен. / Починай пливти. // Думенятко-немовлятко, / дороге зернятко... / Упади у землю. / Прорости колоссям.*

Цікава доля багатьох творів поета. Свого часу окремі цикли його віршів з'являлися і в «Літературній Україні», і в інших газетах України. Поетичні рядки в Івана Вихованця линули з душі в особливі хвилини єднання з природою, бачення чогось несподіваного, що сповнювало серце багатством та легкістю. Набуваючи словесної форми, вірші легко лягали на папір. Та чомусь не вважав за потрібне оприлюднювати створене в цілісності, упорядкувати в окрему збірку або й декілька збірок, адже свого часу архів був досить ємний і змістово, і жанрово, і тематично. І лише уже в десяти роки ХХІ століття відчув якусь внутрішню потребу дати своїм поетичним напрацюванням самостійне життя, що й відбулося завдяки активній підтримці волинських колег, зокрема Наталії Костусяк, Олександра Межова, Ірини Мельник, Тетяни Мацицької та ін. Одна за одною з'явилися три поетичні збірки: «Славень зажуреній мамі» (Луцьк, 2014), «Ластівка над словом» (Луцьк, 2014), «Весняні коні» (Луцьк, 2014).

В одній із розмов з Іваном Вихованцем автор цих рядків випадково натрапив на поезії «Луна», «Ластівка над словом», «Бетховен» та ін. У них відчутною була небуденність поетичного малюнка, оригінальність метафорики та новаторське бачення навантаження слова у становленні людини

як особистості, якийсь невловимий розвиток, продовження наукових студіювань слова, наче опоетизовувалися граматичні студії, набували якогось несподіваного висвітлення, чимось перегукувалися з науково-популярними працями, довершували творчий портрет Майстра Слова. Тривалі розмови з автором трьох поетичних збірок, які вже сьогодні мають свого читача, шанувальника, привідкривають таємниці творчої лабораторії Івана Вихованця, досягли своєї мети – поезії набули свого впорядкування та внутрішнього зв'язку між собою, зазвучали зовсім по-іншому. Особливим у текстовому полі всіх творів видання «Святімо рідним словом душу» постає образ матері, що в багатьох своїх виявах нагадує рідну матір Єфросинію з роду Борис, адже саме вона сформувала в сина бережливе ставлення до рідного слова, його високого духу: *Причетний я до рідного нам слова, / Бо народивсь на Йвана Богослова. // Любові я до слова вчився й вчуся / В моєї працелюбної матусі. // Щодня вона святילה рідне слово, / Не мовлячи чужинського ні слова* («Любов заповідала мати»). Важко переоцінити її роль у становленні та формуванні Івана Вихованця як самотутньої та самодостатньої творчої особистості з неповторним світобаченням, оригінальним мереживом слів та міцністю Духу, завдяки якому він ніколи не зрадив своїм принципам, не відступив від власних переконань. Та найважливіше... Не завдав ані краплини болю своїм рідним, шануючи понад усе чесність, порядність, національну гідність, мужність, достойність. Усе це легко відчуту в кожному вірші поетичної збірки «Святімо рідним словом душу».

Цілком мотивовано завершує «Святімо рідним словом душу» талановитого митця Слова поезія «Весна майданить – майдан весніє», де уже в перших рядках автор захоплений тим, як українці вкотре здивували світ високістю свого духу, умінням відстоювати збережені та освячені неодноразово

власною кров'ю ідеали, ставати на прю за цінності: *О українці й слово рідне, / Ви здивували цілий світ. / Бо народили вільно й гідно / Душі своєї диво-світ. // Вікам не стерти дух майдану / Й святий наш український гнів. / Тремтіть, залишенці тирани, / І доживайте мізер днів* («Весна майданить – Майдан весніє»). В усьому національному єднанні підтримує природа з її пробудженням та жагою до життя, до нових відчуттєвостей: *Зсвятиться на вікі в майдані / Доби нової гордий зміст. / Він кличе скинути кайдани / І збудувати волі світ. // Приніс Майдан нам вічну вєсну. / Помчали в світ весняні коні. / Хай дух вкраїнський в нас воскресне, / Й здобудуть волю і сини, і доні. / А світ майданить і весніє...* Пророчими виявилися слова Митця у відстоюванні українським народом власної свободи, волі, розбудови Держави на власних ідеалах і цінностях.

Усі наявні цикли («Вмиваймо словом душу», «Струн серця таїна», «Яблуневі сонцесвіти», «Волинське село», «Весняна акварель», «Осінні мажори», «Славень зажуреній матері», «Весняні коні») цілісної збірки «Святімо рідним словом душу» стрижневими компонентами мають бережливе ставлення до рідного слова, боротьба за його звучання на всіх державних просторах, тому вже сьогодні крилатими стали слова Івана Вихованця: **«Я маю ... / Я повинен ... / Я мушу ... / Щодня / Мовою / Вмивати душу ... // Я маю ... / Я повинен ... Я мушу ... / Словом рідним / Святити душу ...»**, тому вони містяться на самому початку цілісної книги поетичних студій.

У «Передслові до своєї книги «Розмовляймо українською: мовознавчі етюди» Майстер Слова наголошує, що «Спільна мова стає одним із головних чинників, які зумовлюють солідарність населення, а отже, стабільність держави» (Київ, 2012, с. 15). Згадане видання є унікальним за насиченням порадами, міркуваннями, про що автор цього

слова писав у статті «Книга на будень і на свято», яка була вміщена у мовознавчих етюдах: «Услід за Іваном Вихованцем, так і хочеться повторити: *«Життя слова неповторне. Кожне слово містить у собі скарби пізнання»*, бо й справді, що не слово – то відкриття, то незвідана глибина, пізнаючи яку, збагачуємось і духовно, і життєво» (с. 154).

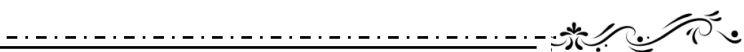
Привабливість творчого начерку Івана Вихованця в різноманітній палітрі зображеного й оспіваного, у відчутті природного начала як гармонійного всьому людському. У сумарній кількості віршів, упорядкованих ще самим автором у низку циклів в усіх трьох поетичних збірках («Славень зажуреній мамі» (Луцьк, 2014), «Ластівка над словом» (Луцьк, 2014), «Весняні коні» (Луцьк, 2014)), не втрачається загальна новизна словесного малюнка. Наявне постійне враження чогось незнаного й незвіданого. У сьогодишньому інформаційно силовому потоці досить важко знайти місце поетичному світобаченню, що виокремлювало б сприйняте як щось зовсім відмінне. У читанні та сприйнятті текстового тла «Святімо рідним словом душу» від початку збірки й аж до її кінця існує враження присутності автора, його суб'єктивного погляду, у якому адресат почуває себе зручно – і водночас вражений глибиною словесно-образного насичення, тонкощами світлотіней та словотіней. Напевне, читачеві краще самому увійти в неповторну мелодику збірки «Святімо рідним словом душу», автор якої, як справжній володар витонченого поетичного рядка та вишуканої мелодики відчутих лише ним обертонів слова, привідчиняє двері своєї майстерні, щоб пізнати політ думки та довершеність образно-словесних побудов у незрівняних переливах добра й краси, мужності та крицевості слова, його навантаженні в цей такий не простий час.

Анатолій Загнітко

**Я маю ...
Я повинен ...
Я мушу ...
Щодня
Мовою
Вмивати душу ...**

**Я маю ...
Я повинен ...
Я мушу ...
Словом рідним
Святити душу ...**

**ВМИВАЙМО
СЛОВОМ ДУШУ**

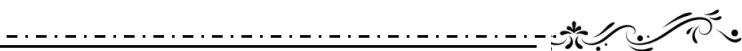
* * *

Бери мене на руки,
слово.

Неси мене,
Веди мене,
кохане слово.

Напни мої вітрила.
Врости мене
в святую землю.

Антенами
здружи мене з дивами світу.
Кохане слово,
мене ти пригорни.

ОТУТ МЕНІ ЯВИЛОСЬ СЛОВО

Зове мене волинський ліс
Й ріка в задумливій печалі.
Отут лежить мій центр землі –
Мій дім із радості й печалі.

У житі тут блавати й мак
Несли мені жадане слово.
І твердю стали «ні!» і «так!»
Отут мені явилось слово.

РІДНЕ СЛОВО

Спасибі, мамо. Ти мене навчила
Найбільший скарб у серці берегти.
Бо мова рідна – то натхнення крила,
Любов моя і поклик у світи.

Збагачуймось від роду і до роду
Нетлінно-вічним словом Кобзаря.
Несім у всесвіт труд і пісню горду
Франка і Лесі ... Й геній, ще маля,

Готує світові прийдешне слово.
Вмирає лжа. Й у вічності своїй
Живе народ. І пісня рідна, й мова ...
Вклонімось, люди, матері своїй.

* * *

Думами, думами, думами
заквітчаний.

Сумами, сумами, сумами
зарошений.

Тріпочуть думи на вітрі
кронами, кронами, кронами.
І спіють розбурхані думи
веснами, веснами, веснами.

Падають думи покосами
влітечку, влітечку, влітечку.
Падають думи на серце
стиглими, стиглими, стиглими.

Падають думи у ноги
осені, осені, осені.
Падають думи золотом
осені, осені, осені.

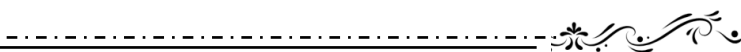

* * *

Думенятко-немовлятко,
перепеленятко,
випало з колиски...
Не вертай в колиску.
Починай ходити.

Думенятко-немовлятко,
миле лебедятко,
випало з човна...
Не вертай у човен.
Починай пливти.

Думенятко-немовлятко,
дороге зернятко...
Упади у землю.
Прорости колоссям.

ДУХ МАЙДАНУ

О українці й слово рідне,
Ви здивували цілий світ.
Бо народили вільно й гідно
Душі своєї диво-цвіт.

Вікам не стерти дух майдану
Й святий наш український гнів.
Тремтіть, залишенці-тирани,
І доживайте мізер днів.

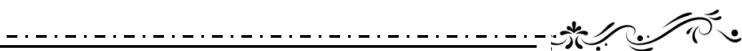
Зсвятиться на віки в майдані
Доби нової гордий зміст.
Він кличе скинути кайдани
І збудувати волі світ.

* * *

Задзвеніло слово лемешами,
Вмостившись на рамена лану.
Забриніли жайворами в небо
диво-гами.
Запахла музика духмяно.

Лемеші тривожать арфу ниви.
Колиска дум гойдає серце.
Слів табун майнув світами
полохливо ...
Лаштується на пісню серце ...

ЛАСТІВКА НАД СЛОВОМ

Кружляє ластівка над словом.
Крильми об твердь словесну б'є.
О ластівко!
Ти напророч і доленьку грозіву.
Зливою словесною,
прозорістю небесною,
прийди, моє натхнення.

Кружляє ластівка над словом.
Грозують серця небокраї.
Грозо, неси словам обнову.
На хмарках дощобуйних
летить у небо,
велети-слова.
Кружляє ластівка над словом ...

ЛЮБОВ ЗАПОВІДАЛА МАТИ

Причетний я до рідного нам слова,
Бо народивсь на Йвана Богослова.

Любові я до слова вчився й вчуся
В моєї працелюбної матусі.

Щодня вона святила рідне слово,
Не мовлячи чужинського ні слова.

НЕКТАР

Бджола літає по нектар
як завше
навпростець,
розставивши по світу
компаси-квітки.

В поета не вривається
терпець
шукати у глибинах
нектар мук-слів
терпкий.

Бджола із взятком вже летить,
клене свого коханця-трутня.
Поета серце
в полум'ї горить –
поетові приносить
щасна мить
вогненне слово,
слово серцечутне.

НОВА ЩЕДРІВКА

Зачудований знову і знову,
Поринаючи в рідну мову.

Чи хто в світі має вічні слова,
У яких душа України ожива?!

Наші свят-вечір, щедрий, щедрівка, щедрівник,
Щедрувати, коляда і колядник.

Та згадаймо і маму, і тата.
І почнімо щедро щедрувати.

Тож свят-вечора Вкраїні зичмо.
І хоч трохи, мабуть, незвично,

Зичмо свят-дня і свят-ранку.
Й будьмо людьми до останку.

А як щедрість переповнює вінця,
Зичмо тоді свят-тижня, свят-місяця.

Защедрімося в щедрість високу-високу –
Й зичмо українцям навіть свят-року.

* * *

Ношу у серці ніжне слово,
Що найкоштовніше з усіх оздоб.
Ношу у серці веселково
І вічне, й горде ймення – хлібороб.

Зникали і народи, їх заняття,
У небо зринув й космонавт.
А хлібороб?! Розклав він вічнеє багаття,
І небо заясніло від його заграєв.

Носив віки він з колоска зернину,
У землю засівав душі теплінь.
Він вічно дарував і світлу днину,
І щастя для прийдешніх поколінь.

* * *

Висять слова на деревах.

Прсяться в гості.

А між деревами,

попід деревами

очі мої – археологи –

розкопують землю,

шукають,

розворушують кості –

померлі слова.

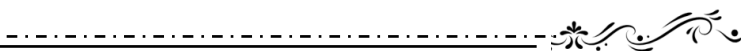
Чи я їх чекаю?

Нетрухлі приймаю.

А очі угору ...

Висять слова на деревах.

Прсяться в гості.

РІДНА МОВА

Джерела б'ють ... Джерела б'ють ...
Століть тяжке зітхання, переливи бур,
Тремтливий щем осінніх жур,
Цнотливість росяних світань,
Крицевий зблиск й вулканний гул повстань
В джерелах б'ють ...

СКІЛЬКИ СЛІВ???

Запитав Івасик тата:

– Татку! Можеш ти сказати,

Скільки слів твоя мова має?

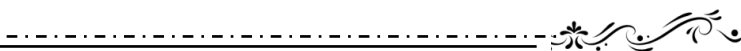
Всіх питав – ніхто не знає.

– Хто ж це, синку, може знати?!

Бо слова все виникають.

Деякі чогось зникають.

Як тоді їх рахувати?

* * *

Слова, мов велетенські хвилі,
Пливли й пливли
 в дитячу душу.
Зоріли оченята вогнекрило –
Й у серце, в мозок
 корабель тривоги
 рушив.

Витала правда волошково,
Гарячий труд манив звабливо.
Здіймала юнь свої корогви.
Ішла у бій
 за небо мирне,
 за море мрійне,
 за колосисту ниву.

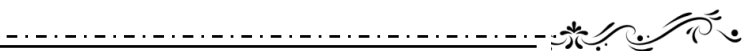
Спішать літа
 у мреві голубому.
Лежать слова в душі
 довічними скарбами
Моєї вчительки,
 яка мені малому
Дала святий вогонь в дорогу.

СЛОВО МАНДРУЄ З ВОЛИНІ

Слово заходить у сни.
Ти його не тривож, не спини...
Слово заходить у сни.

Слово мандрує з Волині.
Шле вітання озеро сине.
І очі твої сині-сині...
Слово мандрує з Волині.

ХОДЯТЬ ПОЕТИ

Ходять поети на нашій землі.

Ходять поети великі й малі.

Ходять вродливі, звичайні і, може...

Облишмо: іншим разом продовжим...

Загляньте лишень в поетові очі,

Любов'ю народжені очі пророчі.

Зріють там шторми на самому дні,

Вихлюпнуть слово, жадане тобі і мені.

Кажуть: поети на слово скупі.

Ну, що ж: вірші –

не водопій.

Носять поети у серці пісні.

Носять –

тобі і мені.

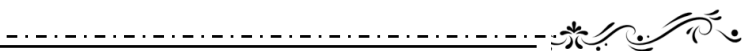
Слово скупе, на думку багате

Просьється в серце, стукає в хату.

* * *

Чекаю на прозоре слово,
Немов весна на перший лист.
Чекаю я на дум обнову –
Щоб думи повинню прийшли.

* * *

Чекаю на слово
 світанками
(Впади росинкою чистою).

Чекаю на слово
 в денній дорозі
(Прийди із нив,
 із повняви і буднів).

Чекаю на слово
 вечорами цнотливими
(На крилах мрійливих
 залети у вікно).

Чекаю на слово
 у тиші нічній
(Завітай із марення-снів,
 із чистості зір).

Чекаю на слово ...

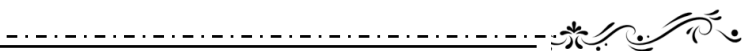

* * *

Червоні маки в житі і блавати.
Не спіши, кохана, жито жати.

Маки і блавати щось шепочуть
У наповнені коханням ночі.

Тулиться до маків і блаватів слово,
Хоче увібрати їхню мову...

СТРУНІ СЕРЦЯ ТАЇНА

Я вдячний Богові...

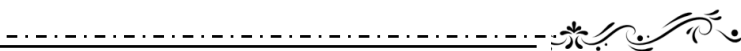
Я вдячний Богові за те,
Що народився українцем,
Що дав мені Він слово золоте
Й любов'ю наповняв по вінця.

Я вдячний Богові за те,
Що народивсь на Йвана Богослова.
Й жага пізнань в душі моїй росте,
Й веде в світи вкраїнське слово.

Я вдячний Богові за те,
Що народився на Волині,
Де слово Лесі, як огонь, святе,
Крем'янець де стоїть твердинно.

Я вдячний Богові за те,
Що маю учнів вірних.
Потуга їхня хай в світи зросте
Й змогутніє вкраїнський дух незмірно

Я вдячний Богові за те,
Чого мене навчила мати.
Її життя в душі моїй святе.
Я вдячний Богові за матір.

* * *

Дай, Боже, мудрости мені.
Дай, Боже, розуму такого,
Щоб я пізнав думок теплінь
Й пройшов усі життя дороги.

Любови, Боже, дай мені.
Дай, Боже, вірного кохання.
І віджени підступну лінь.
Дай добру працю в добре рання.

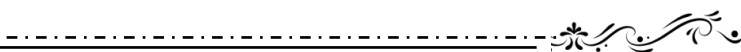
І Україні долю дай.
Дай Україні добру долю.
Нам мудрости найбільше дай.
Дай справжню волю й добру долю.

ДЖЕРЕЛО

Крізь темінь віхол і століть
Струмить невтомне джерело.
У нього ронить роси-перли
ніжна віть.
В думки мої, в чуття мої
струмує джерело.

Купаються у джерелі
хмарки,
і небо,
й сонце,
й зорі.
Світліє слово в бистрині.
Черпаю в джерелі
голосу прозорінь.
Щоднини я ловлю слова
в джерельній бистрині.

* * *

Запалав волинський ранок,
Прогнавши у провалля ніч.
До табору вкраїнських бранок
Ординці підкрадались зусібіч.

Ненаполохану днем вроду
Хотіли випити до дна,
Втоптати в твань їх гнів й погорду,
Схмеліти від волинського вина.

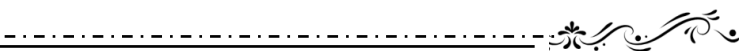
...І раптом кинувся із скелі
Волинських бранок дружний гурт.
Стояв Батий, німий як скеля,
Спіткнувшись об волинський мур.

* * *

Втомившись від тупоту ніг,
Зваливши набридлий тягар із рамен,
Сховались дороги під ковдрою білою,
Лежать у дрімоті, у сплячці німій ...

І просяться ноги на скатерку білу.
І моляться крила в дорогу.
В невинності білій вкарбую свій слід.
 Зі мною
 за мною
устелюють білий, несписаний світ
 дороги мої
 тривоги мої ...

* * *

Іде людина по землі.
Летить людина над землею.
Несе людина по землі
Скарби з дитячістю своєю.

Іде людина дужо по землі.
А водночас
Маленький пущьвірок-хлопчина
На чотирьох іде землею,
Вдивляється у землю.
Всідається, вивча піщинку кожную.
Вбирає шепоти землі своєї ...
І просяться в дорогу крила.

МАЙСТРОМ БУДЬ

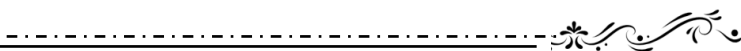
Майстром будь –
коли у полі
борозну кладеш
під хлібне диво.

Майстром будь,
схили до себе долю –
і далі борозну клади щасливу...

Майстром будь
на ниві мислі
двадцять першого сторіччя,
переораній, здається,
вглиб і вшир.
Зійди зорею,
і за всі сонця
титанно зблисни.

Майстром будь.
Прийди на спрагле за тобою віче
і мудрість віку
ти поглиб, розшир.

Благаю –
майстром будь.

* * *

Ми у вічність йдемо.

Ми вічні.

Бо й зайшовши

за лінію круговиду,

бринітимем

у музиці колосся,

гучатимем

у баритоннім поклику заводу,

дивитимемось допитливо

із книг,

з картин,

з мелодій,

неспокоєм онука

стрепенемо світ,

дощами мудрості

спадатимем на ниву.

Ми вічні.

* * *

Обірвалась струна ...
Обірвалась струна,
Вп'явшись у серце
останнім акордом.
Розкололась від зойку навпіл
небес далина ...

Обірвалась струна,
Вічності давши
пісень камертони.
Батьківську землю стрясає
вічна луна,
Матерне серце в полоні ...
Обірвалась струна ...

* * *

Такий і не такий... Мов дерево зачахле,
Що снить ще зеленню буять.
Та стрепенувсь. Твоя коса запахла –
Й тобі немовлені слова болять.

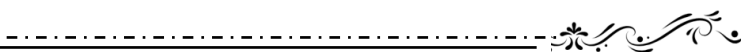
І попеляться дні пусті і ниці.
О ні! Не здеревів я, не зачах.
Січуть мою байдуж очей коханих блискавиці.
Зовуть в полон твої уста.

* * *

Чом перший сніг, лапатий сніг
Невинність журно ронить?
Чом тане скоро перший сніг?
Чом твій терпужний сміх
Мене у серце ранить?

О перший сніг, лапатий сніг,
Хвилино ти приходиш.
Землі той перший сніг –
Потішна мить і сміх.
На серце ж ліг
назавжди перший сніг.
О перший сніг, лапатий сніг,
Не танеш,
не відходиш ...

* * *

Щоднини,
щохвилі,
щомиті
зі мною говорить
рідна земля.

Стелеться пляями, пляями,
лащиться далями, далями,
полум'ям маку,
квіту кипінню
ллється ув очі.

Щедрістю гуків,
віртуозністю звуків
заповнює вуха.

Замрією щастя
заходить у сни.

Щоднини,
щохвилі,
щомиті
зі мною говорить
рідна земля.

Я СТРІТЕННЯ ЛЮБЛЮ

Стріньмося таки ще раз з весною.
Стріньмося з весняною тобою.

Ця весна пророчить низку весен.
Й добре все у нас усіх воскресне.

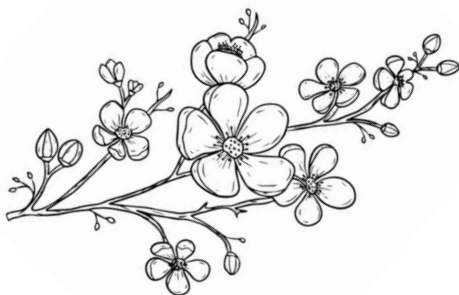
І запахне слово наше рідне,
І душа в нас загучить побідно.

Побратаймося не раз з весною.
Стріньмося з весняною тобою.

Й вічна з нами мати Україна
Оживе у веснах неодмінно.

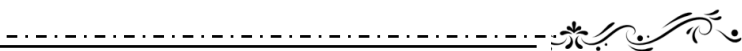

ЯБЛУНЕВІ СОНЦЕСВІТИ

* * *

Ще мить. Ще тільки мить –
І слово проросте! І заспішить
З душі моєї.

* * *

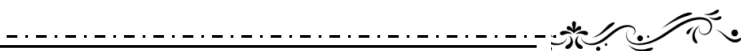
Хлюпає в лабетах розуму
маленьке, ніжне серце.
Видирається на берег квіту.
Розум кличе –
в розкоші-чорноземи.
Серце проситься –
в буяння квіту.

* * *

О, робиться невтішно,
як пошикуєш у шеренгу
твої літа, твої...
Стоять літа,
Неначе близнюки –
Страшні несхожістю своєю.

Одні ковтали світ
спраглими ковтками,
спраглим оком,
спраглим вухом.
Другі порожнечею кричали,
світилися ребрами худими,
звисали у тенетах павутиння,
верещали порожнім гуком.
Треті стояли
ні в сих, ні в тих.
Серединністю,
безвіллям,
байдужжям,
неробством
плювали в небо і землю.
О земле рідна,
добрий світе!
Процокоти мене
на конях буйногрових
шляхами спраглими,
літами спраглими.

* * *

У ставку полоще верба коси,
Виглядається у воду...
Чомсь дере клен милий носа.
Мов не бачить меї вроди.

Чеше верба довгі коси,
Росами квітчає.
Чом не йде мій клен і досі?
Чом його немає?

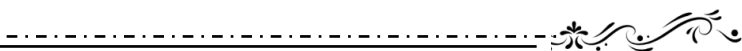

* * *

На тілі Волині
не вигнулись станом
замріяно-сині Карпати.

Лиш пальці Карпат
Пригорнули Волинь.
У доторк ніжний Карпат
струмує
цнотлив'я волинських дівчат,
неба волинського синь.

Пальці Карпат
на клавішах мрійних Волині
спивають
медову зажуру волинських дівчат
і Лесине слово орлине.

* * *

Тужними дивиться очима
на мене світ.
Просвердлює мене
те око невиситиме
багато літ,
багато літ.
Було всього.
Світанням росним
світ простеляв звабливу далину.
Та я свою мізерність хльоснув
й у мнине,
хвилини щастя шугонув.
Коли мене за патли
він рве,
об землю кида люто,
сльоза з очей чомсь капле.
Мені здається,
що я всіма забутий.
І світ ласкавою рукою
Мене, мов сина, пригортав,
мені усе прощав.
І вів у даль з собою.

* * *

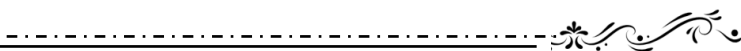
Заснув місяць-сторож
на світанні,
Скотились росами на землю зорі.
Зацокотів шалено кінь туману.
Стрибнув з сідла туман мій сивобровий.

Цілунками припав він до землі,
Здригається-клубочиться хребет
жагою.

Землі усмішку сонце шле із небозводу,
Глянь – земля втопилася
в туманових обіймах.

Палаючи в червоній злості,
Сонце туман січе мечами
у голову, в боки.

Ізранений, насилу звівшись на стремена,
Туман подався до лісу.
Йому ліс перев'яже рани.
З цілунками прийде туман знову на світанні.

* * *

Розхоробрився дивний ліс –
Жбурнув свою святкову одіж,
Приготувавшись стрітися на рингу
із хвальковитою зимою.

Грають м'язи на оголених руках.
Скрегоче ліс
в спортивній злості.
Заманить морозяні вітри
у нетрі –
Й вони, оточені військами,
складуть безмовно зброю.

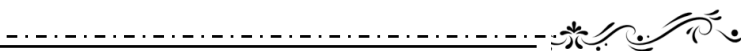
Без боксерських рукавичок
зацідить зиму ліс у зуби.
Розтерзана, розметана зима
Ледь-ледь ребрами світитиме у нетрях –
Ліс переможно головою струсоне
Й накине знов святкову одіж.

* * *

Не витримав – розплакався парубійко,
Сльозами з кулачок періщив землю у жнива.
Земля поскаржилася літу, літо – сонцю,
А сонце наказало втерти сльози –
Ганьбити парубочий рід дощу не до лиця.

Замовк неначе дощ, ковтаючи гірку сльозу.
Напав великий жаль – ганьблять його кохання.
Хмаринка вмить запнула завісу чорну неба,
Щоб сонце не побачило дощу ганьбу.
Хай виплачеться добре улітку й восени.
Хай знову навесні дощ пройде бравий, молодий
До неї, до хмаринки –
Вона в чеканні вся бринить.

* * *

О часе, можновладцю мій жорстокий,
Чого шалено так біжиш?!
Від мене відвернулись весни кароокі.
Прощально мовивши: «Іди у сховок тиш.
Не муч ти серця вогняного.
А заспокойся, відпочинь.
Он глянь: несе вже юнь в мої чертоги
Мрійливу і бентежну синь».

Та що й казать, смаглявки струнконогі
Мене усе частіше дядею зовуть.
Щербатий місяць срібноногий
Під ноги сипле глузів каламуть.

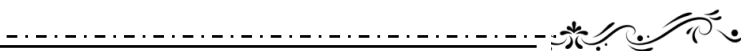
О часе, прив'яжу тебе я на припоні,
А сам до весен – в молодецьку путь.
Чекають схарапуджені весною коні,
Зазивно в даль іржуть...

* * *

Роботом без серця,
страховиськом бездушним
не хочу бачити
й світанок,
й день,
і вечір,
й ніч.

Віддав би сто життів,
щоб світанок завше
мантачки мирним передзвонням
розбуджував планету,
щоб кожен день
плугами бадьорості й завзяття
орав незайманість і перелоги,
сіяв і ростив
добірні зела,
щоб вечір
в свої гарячі руки
на спочинок брав
кохану землю,
щоб в безсонні ночі
митець
світанку й дневі
готував
безсмертнеє творіння.

Хай кожного завше
невтримна творчість
музичнокрильно
веде в нові світи.
Хай завше
хлюпає бездонням
золоте натхнення.

БАЛАДА ПРО ДОЩ

Весна гукала дощ громами,
Вночі і вдень його шукала,
Черкаючи об землю блискавку-сірник.
Зів'ялі зела спраглими устами
Дощу благали...
Десь шибеник-дощисько зник.

Землі збирався краплями листя писати
І ... закохався у хмарину.
Розлігся в райських дощ перинах.
У спраглому цілунку хмаринка п'є його цілющі соки.
Слугою в них найнявся вітер –
Шаленим герцем мчить по небу їх в весільному авто.

Весна у розпачі пішла в відставку,
Подавши скаргу сонцю на заблуду-дощ.
А спека-відьма реготала в кулачок,
Що погуляла у земній світлиці досхочу.

Нарешті сонце дощ у хмарки розшукало,
Соромлячи його за те,
Що ставив він інтимне над загальне.

Умить сердега кинувся із кабінету
Блідий як сніг.
Кохана хмарка враз прибігла,
Попестила його покірну гриву.
Втішали дощ і подруги коханої –
Білогриві, чепурні хмаринки.

* * *

Поклич, і я прийду
У мрева світанкові.
До лона твого припаду
Й згорю у полум'ї любові.

Та проросту я колоском,
Черкну небес буянням буйним...
Впаду на землю знов зерном,
Зросту на ній я дужоюним.

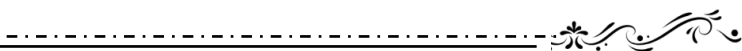

* * *

Ой, чого, кохана,
Я ще й досі сню
Личенько рум'яне,
Усмішку твою.

Ой, чого, кохана,
Зустрічі оті
В спогадах не в'януть
Чисті, золоті.

Ой, чого, кохана,
У плетиві мрій
Завше я квітчаю
Милий образ твій.

* * *

Моя жадано горда юнко,
Ну, зблисни дужо поцілунком,
Щоб впав розколений навпіл
Й схмелів від знади твоїх тіл.

Поклич мене у рай світання,
Моя любов, моє кохання.
Я цноту зразу спопелю,
Жагу посію у ріллю.

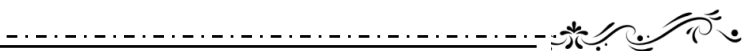
Та гордо знову стань над світом
Звабливим, неприступним квітом.
Не дайся випити до дна –
А то зостанешся одна.

* * *

З усього світу я звезу ганьбу,
Складу ретельно у гарбу
І вивезу в бурхливе море –
Візьму ж від моря непокору.

У світ щасливий понесу
Я чистих помислів росу.
Заврунить ніжно горде поле,
Від кетягів щедрот збуяє доля.

* * *

Моє дівча голубооке,
Тебе стрічаю я щодня,
Вчуваю ніжні, легкі кроки...
Про тебе сню ночами я.

Ввійшла у серце ти неждано,
Мов музика, немов разки пісень.
І запалав кохання ранок,
І загорівсь кохання день.

Я б цілував пахучі коси,
Лице і губи чарівні.
Твій погляд, наче перли-роси,
В житті світитиме мені.

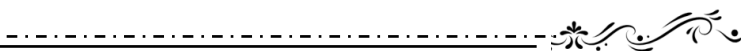

* * *

Море хлібів вирує, шумує,
Пестить колосся вітрець.
Мрійний, закоханий, йду я
В даль навпростець.

Жайвора пісня бризками ллється,
Барвами квітне земля.
Дума бентежна пташкою б'ється,
Мов немовля.

Сонцю і квітам, дням злotosяйним
Спів свій несу.
Славлю натхненно рідного краю
Ніжну красу.

* * *

Гордине віку. фортеце ніжна цноти,
Падаю я ниць у щирості німій,
Стрясаю з серця бруд і реп'яхи підлоти,
Тобі одній лиш квіти дум моїх і мрій.

Пливуть світи у ницості буденній,
Знімаю з неба я пусті зірки.
Лечу я зачудовано й смиренно
За поглядом твоїм крицевим і палким.

У дні твоєї слабкості й розпуки
Твій гордий погляд не поник.
І підлість безсило опускала руки –
Ніхто такого бачити не звик.

ЧИСТА СЛЬОЗА

Чиста сльоза... Чи у смутку хвилини,
В радості також перлини твої.
Чиста сльоза на очах у людини
Всю віддзеркалює душу її.

Сльози дівочі в годину розлуки.
Мужа терпкий і гіркий їх напій.
В них і страждання, і туга, й розпука,
Й райдуга радості блисне з-під вій.

Матерні сльози, скупі, так болючі,
Батькові – тільки волога очей.
Вами омитий, завзяту, могучу
Душу узяв я у дужих людей.

Чиста сльоза... Чи у смутку хвилини,
В радості також перлини твої.
Чиста сльоза на очах у людини
Всю віддзеркалює душу її.

* * *

Здавалося мені в безсонні ночі:
Проникливо дивлюся у невинні очі.
І кличеш ти іти десь навмання,
Та розум мій й чуття моє такі думки спиня.

Бо довго пестив і рости
Найбільше з моїх див –
Натхнення – зернину до зернини.
І вмить у спраглу я ріллю все вкинув.

І не мани мене в заобрійні простори,
Де хвиля пахне і мружиться в промінні море.
Не маю часу. Кохана, ось дивись –
Вже перші вруна на ниві узялись.

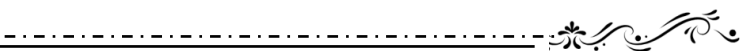

* * *

Для тебе я зрівняюся з богами
Науки, розуму й добра,
Сходжу весь світ юначими ногами,
Здвигну раменом в прірву страх.

Для тебе, люба, першу скибу-диво
Змахну орлино у віки.
Волинським хлопцем на всесвітню ниву
Зайду крізь хащі і круті стежки.

Для тебе я Волині тиху вроду
З жагою степу здружую навік.
Степ мрійно питиме цілющу воду,
Волинь ковтне жароти дивний лік.

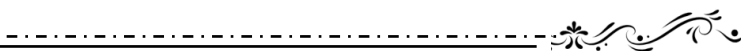
* * *

Й білобрів'я зимового світанку,
Й на шибках бризки-зигзаги-витівки
морозяного танку,
Й снігові завії білогривих дум,
І стримані морозом обрії чуттів
готують весну...
Вони ескізами бринять,
у серце мерехтять.
Білобрів'я зимове
обернеться
світанковою трояндістю палахкотінь.
Бризки морозяного танку
простеляться квіту ураганом.
Снігові завії дум
в світи підуть яблуневоквітними садами.
Стримані морозом обрії чуттів
помчать шаленим повноводдям...

* * *

Пробач, перший дню весняний,
Що в лютому ще я прибіг до тебе.
Довесняні кілометри й дні
Заспішили стрітися зі мною.
Вирвавшись з обіймів снігу,
кинулося звесніле небо.
Дерева простягнули з келихами руки.
Букетами троянд,
хустинками запнувшись
від сторожких поглядів морозу,
вечорами збіглися зорі.
Прорвавши тенета холодизни,
упало в серце сонце...
Пробач, перший дню весняний,
Що в лютому прибіг до тебе.

* * *

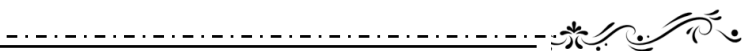
Й цнотлива неба
голубінь,
Й безбрамна оченят твоїх
глибінь,
І здиблених чуттів моїх
тривожний кінь
біжать, біжать за мною...

Втечу чи не втечу...
Постій, мій коню... ну, спинись...
У гриву гривну я вчеплюсь
і з швидкістю надзвуковою
помчу в князівство я тривою,
нових тривою,
нових недоспаних ночей...

* * *

У келихи надії
струмує-лється світ.
У келих сподівань
впадають мрійні річечки...
Великий світе!
З настояних і велемудрих літ
могутнім помахом руки
натхнення росного налий.
Налий крицевості.
Найбільше –
Ніжності-замрійності
налий!

* * *

Думо моя, нерозумна дитино,
Чом не дорослішаєш довго так ти?
Чом не приземлено, підлітком линеш
В сонцем гаптовані диво-світи?

Знову бентежно стукаєш в груди,
Спокій дорослий із серця женеш,
Вогник у мозку заспаний будиш...
Мож", там у ватрі злото знайдеш?!

Думо моя, мов колода, незрушно
Шлях твій стрімкий перетну.
Посестро-думо. Натужся... Як зрушиш –
Візьму в дорогу тебе лиш одну.

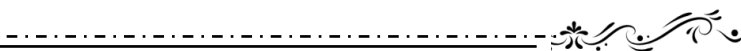

* * *

Народжував світанок день.
А день напнув
тугі вітрила,
бродив у шумовинні дум,
крекчучи й зігнувшись
на вечерю ніс
келихи вина
і грона плоду.

Вечір пружно нуртував
перлами-зірками ночі,
заплющував утомно очі,
щоб знов світанок пив
диво-барви світу.

Ніч зорями і росами
текла
в океан світанку.

* * *

І велелюддя сизокрилик хмарок,
І дзенькіт ніжних крапель-чарок,
І моргання блискавиць прудких,
І гупання громів ціпами
об землю і колоски дерев,
Й усмішка сонця вкрадлива, жагуча,
Й цнотливість зірки полохлива –
повз мене стрімголов
із суцвіття весен і грона літ
у осінь мчать...

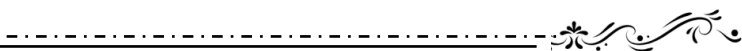
А серце молоде
В осені князівство золоте
веде
буйногрив'я дум,
музично-ніжний сум,
й настояне
на березових медах весни
розхристане кохання...

* * *

Надії ніжною пелюсткою
Бринять в Вітчизни небо голубе.
Зринаю у політ –
Не хочу бабратись моллюсками.
Спішу обняти світ,
Лечу до уст твоїх пелюсток,
Кохана – зачекай – молю тебе.

Блакитить небо мріями,
На землю пада зливами
Чуттів моїх весна.
У маєві буянь
Встає мій край полями-нивами.
Піснями гомінливими
Зоріє світла рань.

* * *

Стогне скошена трава...
Плаче стоптана трава...

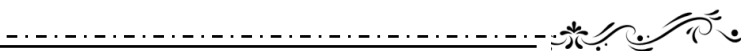
У скошеній траві,
в пахучім стогоні трави,
квітує молода любов моя...

На стоптаній траві
Під сурми сліз – плачу трави
я п'ю любов твою, кохана...

* * *

Зимою,
весною,
літом
натомився вітер.
Гасав полями та садами,
курні дороги замітав,
карабкався гірськими стежечками.
На хвилю лише засинав.
Мандрівка кликала його вві сні.
І набирався сил,
щоб змахом дужих крил
річний надвиконати план.
І раптом – ледь не впав із дива.
На землю злотом падала
багряна злива...
Лилося золото у душу,
співала осінь колискову.
Дивився вітер і затих,
поклавши голову патлату
на золоту подушку.

* * *

Степом,
степом
бігла квітка
та до лісу,
та до мене.

Вдарив вітер,
кинув вітер
квітку ніжну,
милу квітку
у надхмар'я
на високі скелі.

Бігла квітка
та до лісу,
та до мене.

Кинув вітер,
кинув люто
квітку-чари
в море грізне.

Лине квітка
та до лісу,
та до мене.

Моя душа і серце – сейф-щільник,
куди носив я по краплинці
чуття і думи,
настоював натхнення медівник
у дзеркалі
із радощів та суму.

Заграли у чуттях моїх
берези соки,
а яблуневий цвіт налив
весняний трунок.
І повинню тривоги
впадали у щільник
струмочки-роки...

Раптово – сторож мій,
збунтований, шалений вітер,
посеред дня вчинив грабунок.
Зірвав із петель серця двері –
і річкою хлюпнула
повінь в світ
моїх чуттів,
моїх думок.

Добридень, світе!
Бери усе,
що у щільник збирав я
по краплинці.
Візьми рікою.

ЗУСТРІЧ І ПРОЩАННЯ

На пізню осінь
накинулась зима,
наславши білих військ,
кромсаючи шаблюкою морозу
її оголене, омите тіло.

Мов бранка-полонянка,
лежить вже осінь, скорена, німа,
варканена, побита білотою –
чадру на пізню вроду
накинула зима навіки.

Регоче переможниця-зима,
справляє скрізь гучні бенкети.
А пізня осінь, ледве вп'явшись у стремена,
до лігвища зими примчала
і зиму, п'яну, у м'якій постелі
убила кинджалами-дощами.
Й під тупіт втечі білих військ,
під брязк-конання
морозяних шаблюк
сама упала у безсиллі,
померла героїчно.

УСМІШКА

Ну, як живете, марсіяни?!

Лягаєте ви спати

дуже рано

Й прокидаєтесь

не дуже рано?!

Можливо, розпорядок ваш

ми запозичимо, слов'яни.

Скажіть, насправді,

Чи лягаєте ви спати

дуже рано

Й прокидаєтесь

не дуже рано...

Чекай мене, цнотлива марсіянко!

Приїду – запрошу тебе до танку.

Лякався завше тих весільних лихоманок.

Оминав чорнявих я красунь-землянок.

З тобою ж одружусь,

далека марсіянко!

* * *

Думо, моя, вередлива дитино,
Чом не дорослішаєш довго так ти?
Чом не приземлено, підлітково линеш
В сонцем гаптовані диво-світи?

Знову бентежно стукаєш в груди,
Спокій дорослий із серця женеш,
Вогник у мозку заспаний будиш...
Може, там у ватрі злото знайдеш?!

Думо моя, мов колода, незрушно
Шлях твій стрімкий перетну.
Посестро-думо, Натужся... Я зрушиш –
Спокій дорослий
в безодню жбурну.

[illegible]

Нехай і так: прекрасна ненасить
Тебе вергає на нові верхів'я.
Солодкий праці дим – твоя блакить.
Жагою дихає у світ
Світанків мудре сивобрів'я...

* * *

Терпуг музичний
 вигострює серце.
Лійка весняна
 проціджує
 звичне в незвичне.
Квіт вишні падає
 в загострене серце.

Квіт вишні...
Квіт яблуні...
Весен цілунки,
обійми морозу...
Радощі-сльози
коханої й мамині...
Весен цілунки
і долі погрози...

* * *

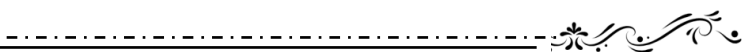
Тернями пісень, зойками октав
Я тобі, кохана вслід кричав:
Зупинися, зупинись...

Яблуневи квітом, шелестінням трав
Я тобі, кохана, вслід шептав:
Зупинися, зупинись...

Не спинилась – в далину пішла.
За тобою моя жура пливла:
Зупинися, зупинись...

Пелюстками квіту, пелюстками мрій
Застелю стежину я красі твоїй:
Зупинися, зупинись...

Пелюстками квіту припаду до гін,
Зацілую ніжно твій коханий слід:
Зупинися, зупинись...

* * *

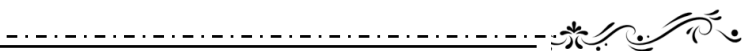
Інколи латаття
тупцяє на місці
і під хвилю, непомітно,
ступить кілька кроків...
Не регоче місяць, не регочуть зорі.
Задивляються на квітку,
Пестять дарами-проміннім.

* * *

Ласкаві джерела криниць,
до яких у спразі знеможній
поспішає людина...

Я на досвітку літ
нахилився в криницю,
куди зойком останнім
кинули нелюди маму,
куди кров'ю плакали зорі,
як скатували сестру...
Кринице болю й журби,
ночами приходиш до мене...
Кринице злочинства й ганьби...
У світи ви підіть,
громами кричіть,
від жаху посивілі свідки –
кров'ю забризкані клени...

* * *

Гей, соб! З надхмарних верховин
Дощами-зливами біжать співучі ноти.
Зійшов на оболонь горянин-син,
Засіявши до сердець пісенне злото.

Шумить верхів'ям предковічний ліс.
Луна спішить у гори баритонить.
Мелодія блакиттю над дахами сіл і міст,
І враз в світи летять її музичні коні.

Веслує черемшина до мого вікна,
Трембітою вівчар розбурхав гори.
Раює в серці щастя і весна,
Невтомно гомонить пісенне море.

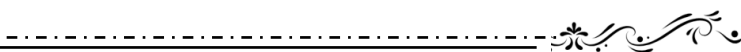

* * *

Коли вклоняється щодня стеблинка кожна,
у ноги падають жита;
Як сонце променем побожно
З обличчя зморшки розпліта.

Як голубою скатеркою зрине
Тобі, всміхаючись, блакить;
Як квітом вся земля тобі дитинно
Дорогу застелить спішить.

Навіщо?! Як не куці зали –
А цілий аплодує світ
Рукам, що землю сповивали
Добром і зелом вічність літ.

* * *

Застогнала, заячала
 думна заметіль.
Полетіла, відлетіла
 до знімілих піль.

Назбирала, напилася
 див нектару.
Приганяла, накликала
 думенят отару.

Заіржала-загукала
 думна заметіль:
«Чую весни, чую грози –
 чую я відкіль?».

Мандрувала, все шукала
 іскри-блискавиці.

Прилітали і мостились
 грозеняток птиці.

Закружляла, танцювала
 думна заметіль.

Прилітала, гостювала
 із доспілих піль.

Малювала, засніжила
 і моє волосся –

Виростало, достигало
 Думенять колосся.

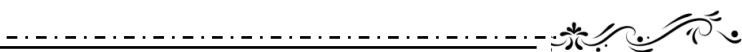

* * *

Ні, не можуть радощі без суму,
яким прошелестить у вічі
днина кожна,
дзенькнучи у чари
прощальним дзвоном.

Об кораблик мого щастя
б'ється крилом солодко-щемним
сумная хвиля,
згасаючи в останньому цілунку.

Щасливі весни, радісні літа
в осінній позолоті
журливо падають у ноги,
благословляють ходу мою,
мовлячи востаннє:
«прощай...».

* * *

Весняний грім... Весняний... Перший...
Стою і слухаю завмерши...
Весна і я – в однім пориві,
Весна – у громі гомінливім,
Весна – у життєдайній зливі,
А я – в пісенному розливі.

КРОКИ

Ніжна земля лоно своє розтулила
Для милого дужого кроку.
Люба земля дороги-шляхи простелила,
Напоює кроки чарами-соком.

Кроки могутні вичунюють гучно,
Земля стугонить у зморі солодкій,
Квітчає себе весільно і бучно...
Ступають по ній дужії кроки.

Люто здвигає хребтом непокірним
Земля від зрадливого кроку.
У проваллях грізних, в безоднях незмірних
Ховає від нього живлющі соки.

* * *

Бо щастя – ти. Бо доля – ти.
А світ в музичному полоні.
В дитинство нас зовуть мости
По теплі мамині долоні.

Між трав мед-пісня зачалась.
Хмарки горять у неспокій...
Під сонях – парасольку щасть –
Сховаймося удвох з тобою.

Чом у серці весна,
Чому дума бентежить незнана...
Чую, я бачу у снах:
Доля готує нам щастя,
кохана...

Млосно брунька визорує ніч
У чеканні весняного шалу.
Вéсни в полон узяли зусібіч.
Вітер весняний зриває з причалу...

Стежка прямує з доріг –
Вірю і знаю! – тільки до тебе.
Визрів для тебе я в мудрій порі
Й довго спішу, кохана,
до тебе.

* * *

І падають вже дні,
 як жовтий лист.
Летять-летять кудись в погоні.
А ми з тобою упрягли чи розпрягли
Для щастя впіймані казкові коні?!

Не знаю я: чи так воно, не так.
А в серці вруняться нові вже болі.
І я, дитина, мрійник чи дивак,
В очах твоїх читаю вирок долі.
Стою навстріч мінливій долі!

* * *

Дерева мене чекають...
Береза в глибокій тузі
голівкою ніжно хитає.
Пригортаючи милу берізку,
заплутався вітер у вітті –
чекає на мене.

Дерева мене чекають...
Поспішають стрітись зі мною,
вибіг мій клен на зустріч.
Зачекався –
скинув святкову одержу.
Попросився до зими
на нічліг.

Дерева мене чекають...
Застигли юні смереки
на стежках,
на шляхах,
на дорогах.
Одягнувшись у сукні святкові,
На мене
завше
чекають...

* * *

Потрібна усмішка твоя,
як зелен лист,
як перший сніг,
як вічність сонця.

В очах твоїх
на якорі
слова немовлені мовчать.

Чекаю, жду на них,
немов весна –
на зелен лист,
немов зима –
на перший сніг,
немов на сонце –
молоде віконце.

* * *

Шугають в берези
соки бентежні –
Весна засурмила, весна засурмила
в дорогу.
Берези летять у весняне безмежжя –
Весна засурмила, весна засурмила
в дорогу.

Береза п'янка і пташечка рання
Вистукують веснами
в серце лунке.
Берези несуть березеве світання –
Вистукують веснами
в серце лунке.

І пісня зринає,
напоєна соком.
Ворушиться зело в пісенній ріллі.
Берези ступають упевненим кроком –
Ворушиться зело в пісенній ріллі.

* * *

Ходить диво з світлими очами.
Ходить диво вдень і ранками, й ночами.

В'ється диво з сонця, з-поза хмари.
Ллються у промінні, у дощеві чари.

Плине небо, плинуть зорі в мрійних хвилях.
Бачу небо, бачу зорі в високості
на безмежних нивах.

Вийшли зорі в тишу ночі,
посріблили землі коси.
Списами прип'явши в коси,
випиває ранок роси.

Ходить диво з світлими очами.
Ходить диво вдень і ранками, й ночами.

БАЛАДА ПРО МАТЕРИНКУ Й ЧЕБРЕЦЬ

В солодких муках мати народила
У лісі двоє діток –
Материнку і чебрець.
На них пилинці впасти не давала,
Співала колискових, колихала,
Дерева їм шептали ніжність,
І квіти лісові схилялися побожно.

Зростала материнка
Білявою, високою, стрункою –
Аристократкою зростала.
Просила у дерев від сонця заховати личко,
Щоб смаглявістю не зіпсувати вроди.
Просила тиші
Залицьяльника
Простого вітра
До світлиці не пускати.

Дерева зонтики здіймали аж до неба.
І сонце від цікавості згоряло.
Танцюючи на зонтиках, чекало,
Аж поки від тримання парасольок
У дерев німіли руки.
Тоді вмудрялось трішечки промінням
Лице красуні материнки лоскотати.
Стояла тиша на порозі (не вкладалась спати) –
Не впускала до світлиці простого вітра.
Занудився чебрець у лісовій світлиці.

Снив безмежжям світу.
Марив степовим привіллям.

Як мати уклала материнку спати,
Дерева задрімали в сонній зморі
І тиша задивилася на вітра, –
Чебрець пустився через хаші,
Спинився лиш посеред степу.
Впивався він великим світом.
Купався в золотім промінні.
Братався з побратимом-вітром.
Цілував землі палючі перса.
Не волів він пнутись, як сестра, угору
Й триматись ледве на тендітних ніжках.
Припавши до землі, дивився її вроду,
Ковтав її цілющі соки.
Зростав легінем кремезним, дужим.

А мати і сестра гукали з лісу,
Прохали повернутися додому.
Чебрець писав листи
Схвильовано-жагучі
І надсилав через побратима-вітра.
Кликав покинути тісну світлицю –
Переселитись у степове безмежжя.

* * *

Бруньки думок колишуться у синь
І мліють у чеканні плоду.
Звіває вітер з них лушпу гординь,
Дарує часто студень і негоду.

Розпуклість дум гойдається у світ,
В бентежні мандри владно кличе.
І пульс землі, й тривоги літ
Вдивляються в моє обличчя.

Схилився над землею дум гордливий плід,
Звиса в її журливе лоно.
І радощі теплінь, і смуток бід
Злились в плода достигле гроно.

ВОЛИНЬ

Де пахнуть Лесині сліди,
Де поять небеса блакиттю,
Де чистий ліс, немов з води,
Співає думу гордовиту.
Де трударів незламні раті
Квітчають землю молоду, –
Ото моя колиска-мати...
Над тебе ліпшої
я не знайду.

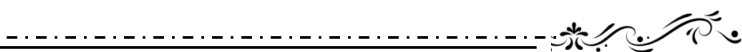
Ласкава, земле, в хуртовину,
Ти ніжна
й у погонах блискавиць.
Ти бережеш мене,
немов дитину.
Зі мною,
наді мною
тепло моїх зірниць.

* * *

Мечами радощів
 посічений,
 порубаний,
Криницями проклять
 напоєний,
 зголублений.
Задивлений,
 розчавлений
 на схрещеннях доріг.
Ступаю мрійно
 на замислений поріг...

І зеленню знаївнених орбіт
Кружляє рій моїх дитячих літ.
І лащиться до ніг,
Стукає до серця
 трепетний моріг,
І кличе-квилить
 батьківський поріг.

* * *

Зріє слово на ниві
 колоссям щасливим.
Слово сталевіє
 в робочих руках мозолястих.
В серці зозонене,
 як друг, незрадливе,
Слово веселкою
 небо підпира
 мускулясто.

МОРЕ

Так сталося,
що довго
я не бачив
моря.
І ось нарешті
я вийшов на твої простори,
море.
Пробач,
могутнє море,
що не схвилювало ти мене,
не вразило
своєю новизною.
Бо з дитячих літ
ношу в душі
найбільше і найсвятіше море –
море колосків,
що спішить щомиті
схилитися у ноги
вічним капітанам-хліборобам,
що напнуло над собою
жайворонове небо пісні.

* * *

Дніпро вдаряє по клавішах
Душі моєї
І серце хвилями колише,
І котить спів землею.

У мене клавіш кожен струменів
Потоками Збруча, Дністра та Бугу.
У купелі Десни, Сули, Сейму, Псьолу брів.
Лягав лиш спочивати
в пахощах медових луку.

Акордами Дніпра
гойднувся-сколихнувся світ.
Упасти у Дніпро спішить
росинка кожна з віт,
І повниться Дніпром
моя клітинка кожна...

* * *

Ні, не можу без людей,
не можу без людського сміху
без людського смутку
без людської втіхи.

Не можу не дивитися ув очі
й не можу не читати в них
і радощі й тривоги віку.

Не можу без слова правди,
без святої правди на землі.
Хай правда наша вічним птахом
летить в усі світи
І вибухом страшним
протне глухоти ночі
І святістю засіє землю...
Не можу я без неї.

* * *

Світлії думи,
Іскристі як сніг.
Лісу симфонії шуми
Й мрево прийдешніх доріг...

Сміхом дитяти,
Невинністю весен
Полоще нам душу,
Полоще нам серце
Зоктавлений світ...

В розвихренні літа,
В полонах липового цвіту
Усміхнено-здивовані дерева
Й доріг минулих,
 весняних,
 солодке мрево...

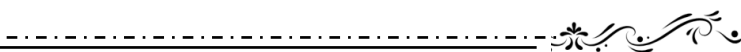

* * *

Бруньки думок колишуться у синь
І мліють у чеканні плоду.
Звіває вітер з них лушпу гординь,
Дарує часто студень і негоду.

Розпуклість дум гойдається у світ,
В бентежні мандри владно кличе.
І пульс землі, й тривоги літ
Вдивляються в моє обличчя.

Схиливсь над землю дум гордливий плід.
Звиса в її журливе лоно.
І радощів теплінь, і смуток бід
Злились в плода достигле гроно.

* * *

Жага пізнань, жага пізнань
круг мене
перед мене
позад мене.

І ллється в груди, в мозок
рвійна рань.
І на вітрах тремтить-зростає
гілля моє зелене.

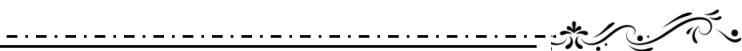
Приходить мудрість віку й уві сні,
чатує на моє натхнення.
Навколішки стоять – в мольбі – і ночі, й дні –
наповнить просять келихи свої...
І пнеться в небо
гілля моє зелене...

* * *

Не скресла крига, ні!
ненависті моєї.
Бо до буяння днів
величних і святих
Заходять душі,
зачинені до сонця.

Броньовані серця,
застиглі мізки
Розплавляю в горні
ненависті моєї.

* * *

Засріблилася чуприна...
Затуманився чуб твій...
Каламуть в чуприну
 плине?
Чи гряде пізнань прибій?

Поле в досяганні
 зойкне
 в срібно сивий дзвін.
Річка в срібному благанні
 хлюпне
 вигином колін.

Засріблилася чуприна...
Затуманився чуб твій...
Каламуть в чуприну
 плине?
Чи гряде пізнань прибій?

ПАГАНІНІ

Переривали Паганіні струни,
Під ноги кидали злобу.
Та на планеті знов росли його музичні вруна,
Творили вічності добу.

Підлота душу й тіло шматувала,
Орала зморшками-яругами чоло.
Та в світ нудний зринав хоралом
Грім музики усім на зло.

В бентегах, у борні, в оціпенінні
Ввірвався він до вічних брам.
Зомліле небо впало на коліна,
Враз відчинивши брами в храм.

* * *

Вітер
колише сни,
гойдає сни...
Колишуться,
гойдаються
весняні мрії...
І тікають в безвість
зимові завії...
Й на кризі байдужості твоєї
палахкотять весняні квіти...
І половіє у житах
мого кохання літо...

* * *

Колоссям дум схиляються жита...
Згоряють в полум'ї кохання маки...
Осіння павутинка в хмару заліта,
Тікає від пожежі маку...

А сивина мов маками в житах.
Осіньої зажури птах
Збирається в політ щоднини...
А кров нуртує,
 маками горить,
Струмує в осінь
 повінню кохання...

І сивина єдиним клавішем
Вистукує діези суму...
Забрунькувавшись в маковім горінні,
Заглушує діези
 серця стук...

* * *

Ще будуть досвіди,
немов блавати,
синьо вибухати
на моїх шляхах.

І час напише посвідку,
що я старий кохати.
Узявши посвідку,
почну палати
вогняво-маково
в твоїх очах.

Піду в юначі досвітки,
на сивину багатий.
Пов'януть досвіди,
коли з коханням
маки і блавати
до мене попливуть
на сріберних човнах.

* * *

Шепоче ліс... Шепоче трава...

Шепочуть квіти...

Шепоче дума нова...

Шепоче розгойдане літо...

Надходить гроза... Надходить Бетховен...

Звелася тиша до останнього герцю...

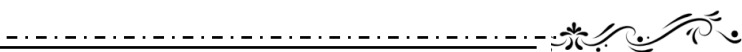
Галасує у вуха тиша...

Ппульсує по жилах тиша...

Грозою я повен,

грозою повниться серце...

Надходить гроза... Надходить Бетховен...

* * *

Весною-радістю я повен.
Світліє душа м– мов весна.
Бентежить хвилю парубочо човен.
Мандрує з серця в серце
 пломінка весна.

Весною-гордістю я повен.
Іду з Країною у вись.
Крилато в небо багатомовне
Братерства голуби знялись.

Весною-працею я повен.
Цілюють лемеші
 ріллю дзвінку.
І м'язи, й серце, й мозок
 золотить труд чудовен.
Земля моя несе
 до храму днів робочих
 ходу лунку.

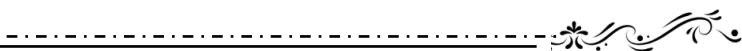
ВЕРЕСНЕВІ МЕЛОДІЇ

Вересневе сонце –
 весняним промінням
 сіяло в серця весну.

Вересневий вітер –
 в веснянім горінні,
 на весняних крилах
ніс мелодію щасну.

У знаменах волі,
 у червоних зорях
 квіткою весни Волинь.

Забуяли в серці
 вересневе сонце,
 вересневі зорі,
 вереснева синь.

* * *

Списи конвалій
у небо блакитне...
безжально,
кинжально
сонце весняне
п'ють ненаситно...

Не сердьтесь
і сонце і небо.
Не сердьтесь –
не треба.
За рани,
безжалість,
кинжальність
військо конвалій
бризне, мов з хмари,
у п'янливості чарок
пахом весняним.

Тебе я довго ждав,
І ти прийшла неначе...
Тепер –
у захистку курних октав
Мое кохання плаче.

Отруйним з хитрощів жалом
Хотіла серце спопелити.
Та вбив тебе
 коханню мій псалом,
У лоні чистості сповитий.

Зрікаюся тебе!..
Іди між люди і за люди.
Ввіллється у блакить
моє кохання голубе,
Втече з омани і облуди.

* * *

На тебе ураганно
звірно
налетів.

Від бісівських напруг,
від вибухів жаги моєї
земля здригалася,
кололася,
плющилась –
жагою дихала земля.

Пручалась ніжність губ твоїх,
на хвилях гніву
гойдалися тужаві перса,
кресала блискавицями
пружність ніг –
й благали,
кликали до себе
твої жагучі губи,
твої палючі перса,
пружні твої ноги.

І захитався світ,
й вулканом щасть
гукала-мовила земля...

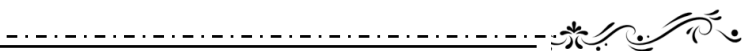

* * *

Співала сосна в чуб
Й легке зітхання вітру.
Торкалася його жагучих губ.
Октавила про щастя
шумом
всьому світу.
(І вітер часто спочивав,
Розвісивши на вітті крила).

Бриніла сосна звабою весіль.
В світи гукала медом-пахом.
На хвилю вітер прилетів із піль
Й зривав невтримним птахом.

Співала сосна в чуб
Й легке зітхання вітру.
Торкалася його жагучих губ.
Октавила про щастя
шумом
всьому світу.

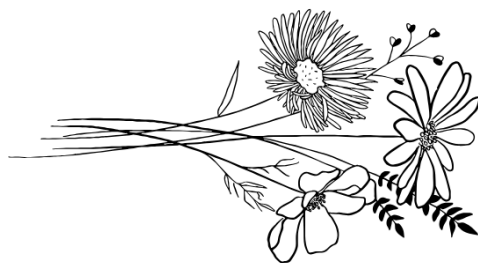

* * *

Десь між зорями принишкла
і моя зоря.
Ой знайду тебе я, зоре,
без проводиря.
Вітер проситься в дорогу –
бути побратимом.
Місяць вийшов на дорогу:
«Навпростець вестиму».
Повернися, вітре –
зітреш свої крила.
Місяця-невдаху
мати не пустила.
Зорі вже світанок
поманив із неба.
Рідна моя зоре,
не спіши,
не треба...
В полум'ї любові
задивилась зірка
з високості –
Й парубчак-світанок
вмить сконав
із ревнощів та злості.

ВОЛИНСЬКЕ СЕЛО

* * *

Нічого в світі кращого немає,
Аніж весна волинська в лісі-раї.

Вгорі дерев зеленоквіття
З блакитним небом розмовля.
Бджола вже перші квіти святить
Й медову музику несе в поля.

І лісові пташок оркестри
Прославлять і свята, і будні.
Дерев оцих брати і сестри
Хвалу співають надмогутньо.

Які ж весна і Волинь могутні!!!

* * *

Ви чуєте,
як на світанні
роси
чистотою
бринять на травах.

Ви бачите,
як косарі
на трав благання
із сонця вийшли,
щоб виводить літери-покоси
художника рукою
на замріяних отавах.

Ви знаєте,
як трави
вірні трудареві,
бо й у зимовім мреві
біжать за ним
у заметах по коліна
запахами сіна.

ВОЛИНСЬКЕ СЕЛО

У великі міста
зі мною заходить
волинське село.
Думно мовчить,
мовчки питає,
головою, здається,
схвально хитає,
що не чіпкий я на моду.
У тишу ночі дзвінку
шепоче про хліб,
прогнози погоди,
мускулясту надійність
волинського роду.
Потісніться, великі міста,
зі мною заходить
друг найвірніший –
волинське село.

Дерева спати не лягають.
Сплять стоячи дерева.
Весна перини зеленопишні
простеляє.

Дерева вмираючи лягають.
Падають вмираючи дерева.
Дерева спати не лягають.
Сплять стоячи дерева.

* * *

Дуби, мов велети, стоять
І думають понуру думу.
Вслухаюсь в горду мову шуму,
Кладу думок мрійливих гать.

Лоскоче вітер їх чуби,
Гартуючи їх мужню вроду.
Корінням п'ють живлющу воду
Незрушні, владні не-раби.

І блиск ранкової зорі,
Проміння сонця злото щедре
Рамена пестить їх із тверді ...
На чатах тут богатирі.

* * *

Кличуть мене дерева...
Береза в глибокій тузі
голівкою ніжно хитає.
Пригортаючи милу берізку,
заплутався вітер у вітті –
кличе мене.

Кличуть мене дерева ...
Поспішаючи стрітись зі мною,
вибіг мій клен назустріч.
Зачекався –
скинув святкову одержу.
Попросився до зими
на нічліг.

Кличуть мене дерева ...
Застигли юні смереки
на стежках,
на шляхах,
на дорогах.
Одягнувшись у сукні святкові,
кличуть
завше
мене.

* * *

Колись мій прапрапрадід сирота
Корівки пас, наймався все до когось.
І для людей він *вихованцем* став,
Годованець – тоді ще так те звалось.

Не знав сердега: через сотні літ
Сирітство це відчепиться від слова.
Народиться новий, чарівний зміст,
Щось на зразок учнівства прегінкого.

Мій пращуре, тобі низький уклін
За слово вірне і міцне повіки.
Зі словом цим пройду багато гін,
Учитимусь, навчатимусь довіку.

Удень із моря колось
 виринають маки й блавати.
У зоряну ніч колоски
 причалають до хати
Синам колискову співати ...
У сні поспішає замріяний пращур,
Що обернув на ниву
 непролазнії хащі
І, охмелівши від житнього прибою,
Нарік тебе, село моє,
 Колосовою ...

* * *

Човни стоять,
напнувши зонтик тінявий дерев.
Чуття причалені стоять.
Повідай, зелен зонтику:
від сонця ти ховаєш човен мій,
чи від дощів'я, від сумнавих мрев?!

Дерева зажурились жовтолисто,
у човен плачуть злотами весняних днів.
Готує вечір зоряне намисто.
Літа шепочуть сивим падолистом,
спішать зірвати гроно любих твоїх слів.

*Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба...
Дмитро Павличко*

* * *

Я вирушав у світ
дитячою, невинною ходою.
І роси-сльози
капали із віт,
І неба синь
вкривалася жуροю.

Тут рідна матінка моя
Зросила шлях мені сльозою.
Тут казкою стелилася земля,
Навіки любовою і дорогою.

Веде мене життя
Сумними й щасними стежками.
Та завше, краю милий,
всі мої чуття
Біжать до тебе
спраглими хмарками.

* * *

Я скрипку забув у селі.
Вартують цю скрипку і мама, і тато.
Мій смуток зіходить в осінній ріллі.
І треба по скрипку вертати.

Лягає задума мені на чолі.
Тверезість щодень мене студить ...
Я скрипку забув у селі –
І свято прямує у будень.

ВЕСНЯНА АКВАРЕЛЬ

БЕТХОВЕН

Яскрить безмежжя світу
У незбагненності і барв, і ліній ...
Дай звуки, світе ...
Жорстокий світе, звуки поверни ...

І глухотою клепле в мозок, в серце,
В клітинку кожну ...
Дай звуки, світе ...

Ударило прибоєм всіх суцвіть –
Минулим, сьогодніням і прийдешнім.
Земля пливе музично-океанно.
Фортисимо стрясає світ ...
Лиш спомином піано.

Весна... Весна... Весна ...
На небо розлила блакиті.
На пальчики дерев благальні
Почепила нігтики-бруньки.
Сонечко грайливе,
Походжаючи у голубій красі,
Шукало дзеркала,
щоб роздивитися на вроду.
Загледіло його захованим
у крижаній шкатулці.
Відімкнувши віко крижане,
Упало сонечко
в голубливі плеса.

ВЕСНЯНА АКВАРЕЛЬ

Іду стривожений,
збентежений.

Бринить у серці
спів.

Враз –

хлюпнули чуття,
збережені
у мрійних ритмах
слів.

І все навкруг

схвильоване.

Лише

пустун-вітрець
черкне в лице
і з гомоном
тіка
в другий кінець.

* * *

Ударила весна
 березнем по струнах.
Ударила уперше.
Залоскотало в утробі
 сонні вруна.
Здибились до лету
 берези соки,
на старті враз завмерши ...

Шикуються гінці-вітри
 в дорогу з-поза хмари.
Умивається сонце на світанку.
Ночами розливають зорі
 в келихи весняні чари.
При світлі зірки місяць
 домальовує блакить.
Маленька хвилька
 догризає кригу.
Дерева витягнули шиї,
 вслухаючись в сигнали.
Вже скоро ... скоро ...
оркестри симфонічні
 багнетами-смичками
зметуть пору двовладдя ...

* * *

Хутко вже конвалій дружні лави
Танок вестимуть у лісах.
Деревам принесе келихи повняві
Конвалій чародійний пах.

Сп'яніла переповненість берези
Від соку буйних нуртувань ...
Шугання-мерехтіння здіблених дієзів
У замузичену весняну рань ...

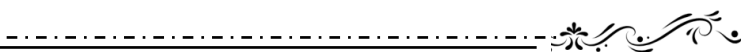
В полон здаюсь полкам конвалій,
Розтерзаний, напоєний весною.
Хмеліють, розтанувши,
 жура й печалі,
Посічені, звеселені весною ...

ВЕСНЯНИЙ ЕТЮД

Зове мене з тобою ліс.
Чекає нас весна.
Несуть на юному крилі
Весняне свято журавлі.
Чекає нас весна.

Не в'януть квіти навесні.
На те вона й весна.
І марить брунька уві сні.
Про красні дні, зелені дні.
На те вона й весна.

НА ВЕСНАХ НАСТОЯНЕ КОХАННЯ

У час війни, у час страждання
Не згасне й не помре кохання.

У час життєвої крутізни
Навпіл з любов'ю до Вітчизни

Народжує мене моє кохання –
Настояне на веснах почування.

А все-таки життя прекрасним є.
Впрягла весна мене в плуги зелені.
Настроює антену серце вже моє.
 (А може, і твоє).
І владарює тут кипіль зелена.

І раптом так –
на тебе враз дощем.
Чи хмарка десь цнотлив'я загубила?
І в серці закипить якийсь незнаний щем.
(А може, в тебе щем?)

Чекає зелен плуг,
Зове нас зелен луг
Й любові дивна сила.

* * *

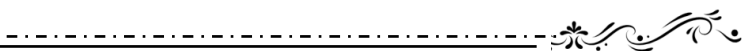
Світліє синь у спалахах любові,
І родять темінь сполохи розлук.
Зостались в серці миті веселкові
І наших серць весняний перегук.

* * *

Проростає весна і піснями із серць.
А пісні – про кохання до тебе.
Без кохання людина – немовби вже мрець,
Немов хмара осіння без неба.

Що люблю я тебе – кохана, повір.
Хоча розум все каже: «Не треба!»
Ти найкраща зоря серед бачених зір,
Ти моє недосяжнеє небо.

* * *

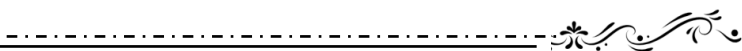
Я чую весен перегук.
Повторює мене мій внук.
Мій внуче Яне, вище йди.
Лети на крилах молодих.

Тебе дала серпнева рань.
Й дозріє колос всіх жадань
На березі Дніпра-ріки.
Рости розумний і гінкий.

* * *

Весна і сум – чи ви сумісні?
Атож, бо сонце й тінь у лісі
Живуть, як браття й вороги.
Весна і сум нам до снаги.

Я ЧУЮ ВЕСНУ

Ще сніг лежить у білості німій.
Та чую, весно, голос ніжний твій.
В мені струмить ясна твоя жага.
Мені співає пісню тихий гай.

І лащиться вже брунька уві сні.
Всім сняться сни, коханням весняні.
Не в сни, кохана, йди, а наяву.
Тебе кохаю – отже, я живу.

ОСІННІ МАЖОРИ

* * *

Люблю я ранню осінь, де зажура
З дозрілістю весільно обнялись.
Земля натхненно нам дари дарує,
І дивиться замрійно неба вись.

І ти, й природа зшиті воедино.
Чого ж курличуть журно журавлі?
Бо ця краса землі – то мент єдиний.
А завтра холоди уб'ють її.

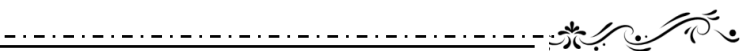
* * *

Струмить у серце рання осінь.
Крильми медовості і щедрості
у мозок б'є ...
Чом я не розлюбив тебе і досі,
твої злотопромінні коси,
лице замислене твоє?!

Приходиш найласкавішим промінням,
Туманами клубочиш
мрійну і п'янку задуму.
Несеш услід за літовим горінням
У келихові
срібнодзвоння суму ...

Над тихий сум,
понад блакить задуми
Духмяність золотомедова
плоду ...

Плаває в повітрі ніжний сум ...
На веслах юнь
весняних дум ...

* * *

Осінь сльозами гіркими ридала...
Листя знялося неждано у вирій...
Золото-листя тремтіло та спало...
Раптом знялося,
неждано знялося у вирій...

Осінь ридала, не спала ночами...
Листя знялося неждано у вирій...
Осінь всю землю сходила ногами...
Листя знялося,
неждано знялося у вирій...

Осінь застигла в німому чеканні...
Листя знялося неждано у вирій...
Осінь застигла в німому благанні...
Листя знялося,
неждано знялося у вирій...

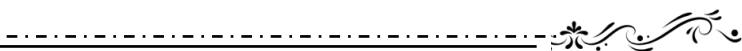

* * *

Веснами пробіг я і пройшов,
Не зчовгавши навіть підошов.
І круто повернув до літа,
Не набачившись весни і квіту.

У купелі-тепліні літа тільки задрімав –
Як подався тихо мій в осінь пароплав.
Й, п'ючи тремтливо-мрійні запахи землі,
Я падаю засівом в лоно думної ріллі.

О осене мого життя, медова поро,
Летять, летять у вирій думи-журавлі.
Палахкотять у небо стиглі зорі
І тягнуться до мене
привітні
плоди землі.

* * *

Нехай і осінь – тільки молода.
Із мислю й почуттям високим.
Зі спілістю жаданого плода.
І щасні щоб прийдешні роки.

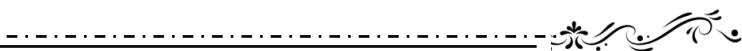
Нехай настане і жура –
Та світла, мудра, кароока.
І щоб ясным безжур'ям дітвора
Веснила наші гони-роки.

* * *

Дерева посхилялися в журбі.
І плаче дощ давно за них.
Не сняться дні, мов казка, голубі,
Й оркестр життя завмер, затих.

І замість листя той їдкий туман.
Припав до ніжних, голих віт.
У серці осінь. І спішить зима
Журу сховати й побілити світ.

* * *

Сльота, нависле хмаровиння...
І раптом – осяйна блакить.
Все сплуталось: весняне і осіннє.
П'янію, марю, сню...
Хотів би я
медову осінь пий і пий і пий.

Бо що весна – натаки, початки...
У ранню ж осінь впали стиглі весни,
І пахне, пахне незбагненно трепетна земля.
Землею море пахощів пливе.

Та рання осінь, мов юнка сонцекрила,
Загляне в душу, нею стрепене –
Й розтане у надхмар'ї
її усмішка мила,
Чарівним видивом майне...

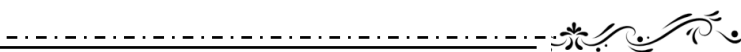

* * *

Хмари осінні, сльози осінні
Капають в серце моє...
Люба, кохана, ключ журавлиний
Сум-срібнодзвоння в небі снує...

Хмарка осіння і ключ журавлиний...
Золотом клена освячена путь...
Матінко, стиглу думоньку сина –
Глянь! – журавлі на крилах несуть...

Серце у вирій за журавлями...
Клени лоскочуть зажурену вись...
Мила, поклич у кохання очами...
Як колись...
як колись...

* * *

Люблю!..
А сад мій осінній –
у палахкотінні –
зажуреним золотом
плаче за веснами...

Люблю!..
Хоч осінь за веслами,
жагою воскреслою
я лину до тебе.
В усміхненім небі
збираються в серце
щастя дощі...

РЕКВІЄМ ОСЕНІ

Осінній лист, пожовклий лист
Зриває люто падолист.

Дерева заломили в небо голі руки
І плачуть-квлять у журбі.
Марудний дощ спиває сльози,
в серце стука
Й хоронить дні, мов диво, голубі.

Осінній лист, пожовклий лист
Зриває люто падолист.

Заплаканий, печальний вітер
На цвинтар листячко помчав.
Процесія дерев хиталась
посмутнілим світом
Під сплески-вибухи журних октав.

Осінній лист, пожовклий лист
Зриває люто падолист.

Оркестрами стогнали
дерев жалобні співи,
А в віхолі жалю, жури
Нутро вже лоскотала
юна брунька-діва
Й сміялася, не знаючи жури.

* * *

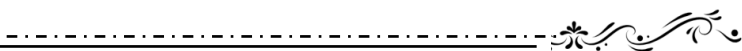
З дощем осіннім сум осінній
Вже сіється у серце.
Несе нам кленове квиління
Всі спомини відерцем.

* * *

Чом думи тут опалим листом,
Ногами вчавлені, кричать?
Осінні списи променисто
Женуть чуттів останніх рать.

Хай зблисне враз осіннім квітом
Любов дозріла і п'янка ...
Пливе печаль над сивим світом,
Однакова в усіх віках ...

СЛАВЕНЬ ЗАЖУРЕНІЙ МАМІ

ПАХНУТЬ РУКИ

Пахнуть руки мамині.

Пахнуть руки колоссям.

Пахнуть

крізь буднів гомони.

Пахощів їх

нікому й нічого

заглушить не вдалося.

Серце, на маминій ласці

настояне,

у доброті

не зміліє.

Наші руки,

руками мами

напоєні,

на вітрах половіють,

на вітрах половіють.

* * *

Село моє зове всякчас до себе.
Усе тут інше: і земля, і небо.

Отут матуся мову солов'їну
Дала мені як найдорожче віно.

З села прослалася у світ стежина,
Веде мене в глибини й на вершини.

* * *

Дитятко маленьке
ввірвалося в світ.
Будь, світе,
колискою ніжною.

Уперше дитятко
мовило «мамо!»
Пульсуй, світе, у серце
словами святими.

Міряє землю дитятко
кроками першими.
Світе!
Налий моці
у ноги.
Простелися
дорогами мрійними,
стежками крутими
на верховини.

* * *

Ще праліси стоять тут гордовито –
Сторожа Лесиних волинських дум.
Спасибі, Лесю. Кликкала мене щомиті
У твій пекельний, твій надлю'дський сум.

Отут у бѣзліс мій душа і стогін лісу
Ввійшли назавше, мовби рідна рать.
Спасибі, Лесю. Бо відкрила ти завісу
Твоєї пісні, таїни добра.

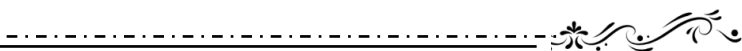
Отут відчув: нащадок я дуліба,
І голос лісу у мені гучить.
І пісня Лесина – як святість хліба,
Як грім, народжений будить.

* * *

З'їда себе велике місто
У натовпах і поспіхах кудись.
І серцю ніде тихо сісти,
Щоб мислі храмами звелись.

Я серце виписав навічно
З міської лжі і суєти.
Туди іду, де змито вічне
Й в зимовім сні спішить рости.

НА П'ЄДЕСТАЛ

Хотів би,
щоб на п'єдестал
міст чарівних
і казкових сіл
було поставлено
здивоване дитя.
Щоб сивий хлібороб –
здивоване дитя.
Робітник над кваліфікований –
і здивоване дитя.
Щоб академік
дійсний і почесний –
а здивоване дитя.
Щоб націлені у диво
магніти
розкритих широко зіниць.
Розтулені на диво
орбіти
святих дитинних губ.
Щоб цілий світ –
здивоване дитя.
Щоб ти, і я –
здивоване дитя.

* * *

Ми надто рано стали дорослими –
У вісім чи дев'ять літ.
У дитинстві,
на болях загостренім,
Нам усміхався
не вишні білої цвіт –
У серце капало кров'ю
з її збожеволілих віт.

Батьків у колгосп заганяли,
Сибірами часто лякали.
Били тата,
маму тягли до криниць.
Ми виростили
з болів материних зіниць.

МОЯ ЗАЖУРЕНА МАМО...

Моя зажурена мамо,
Вдивляєшся завше
 у синів слід...
Як хочеться до нестями,
 мамо,
Зняти з плечей твоїх
 клунок бід,
Відігнати назавше
 смуток твій...

Моя зажурена мамо,
Вириваєш із серця
 синів
 на далекі дороги...
Благання твоє
 шляхами
 мчить навздогін,
Благання твоє
 струмує у синові ноги...

Моя зажурена мамо,
 витри сльозу...
У передгроззя німе,
 у лунку грозу
Маю стояти
 на чатах...

* * *

О доле, навіть у тяжкі години
Маленьких радощів не забери:
Хай сонце дум сумних навалу спинить
Й позичить серцю щастя дітвори.

Он гай бринить весняноніжним листом,
Співає дневі і красі хвалу.
Тож опануймо, люди, добрим хистом –
Несімо хвилі кожній ми хвалу.

* * *

Стелеться дим з рідної хати,
Лащиться мило до ніг.
Диме, може, тебе біля себе прип'яти,
Може б, диме, сам ти приліг?!

Може ... може ... Гриву покірну
Пещу, теплом обів'ю.
Будь мені, диме, товаришем вірним.
Вірністю-росами стану на вірність твою.

Може ... може ... Забачив хмаринку,
Гриву збуривши, дим.
Може ... може ... Розтанув,
Стрічку весільну впливши хмаринці...
Наді мною, у небі, дим-молодий...

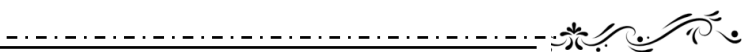

* * *

Люблю! –
і дерева зойкнуть квітом.

Кохаю! –
журавлі пливуть над світом.

І слово різьбиться коханням.
І сон мандрує росами-світанням.

* * *

Думки маленькими черідками
біжать, біжать, біжать...
Гурти дерев кивають вітками,
з далекої весни кричать:
«Юносте, прощай, прощай ...»

На конях буйногрових
у серце сум гряде...
Володар-розум полохливо
на ниву
побачити засіви йде...

* * *

У буднях буднів будніх
Не зачерствій, душе моя.
Іди у люди і між люди
Цілющим співом солов'я.

Пустель жахних нелюддя
Вогненным словом спопели.
Заснуле серце завше будять
Осінні жури журавлів:
 курли, курли ...
У буднях найбудніших буднів
Не зачерствій, душе моя.
Іди у люди і між люди
Цілющим співом солов'я.

* * *

Здається... Ні, таки насправді це було.
В дитинстві слово в гості перший раз прийшло.
Дощу весняного тихенький стук
Просився в сріберний, невинний звук.
Той звук бринів, літав у снах,
Немов казковий, віщий птах.
Бродили і просилися слова.
І слухав луг.
Вслухалися і квіти, і трава...

ЯБЛУНЕВИЙ КВІТ

Дарунок весен, яблуневий квіт,
Опав збентежено на землю.
Хто – вітер
чи байдужість яблуневих віт –
Тебе струснули
на долоні лона теплі?

Скажи: розгніваний лежиш,
Готуєшся піти на яблуні походом?
Ні, у тарелях дивних тиш
Вгортаєшся у міць прийдешню плоду.

Дарунче весен, яблуневий квіте,
Жертовність я твою приємлю.
Явивши нам найбільше диво світу,
Заради плоду ти упав на землю.

ВЕСНЯНИЙ СОН

Квітка-сон не спить і не дрімає.
Весна лишень вступила в ліс,
Загони сону вирушають
Їй навстріч.
Лежить земля, засонена квітками,
Засинена блакиттю,
Засонцена весною.
Ще голу землю
 веснують сону криголами,
І синяву квіток,
І неба синь
Весні вплітають у вишиванку.
Весняний сон пливе рікою...

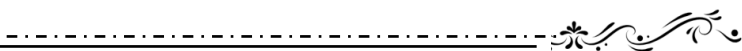

* * *

Веселка натягнула
лука тятиву
і в очі б'є,
і в душу б'є,
і в серце б'є
стрілами-красою...

Земля, красою зранена,
квітками,
тужавим колоском,
зеленим океаном,
замрією річок
до неба гомонить...

Із тятиви-веселки
враз стали руки,
якими небо пригортає
кохану землю...

* * *

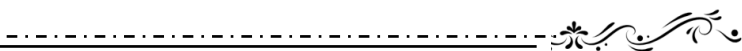
Я слухаю-ловлю чарівні звуки –
Прадавнію мову, співи лісу.
У захваті сплелись аж віти-руки,
Відкрили неба голубу завісу.

Листочки мрійні, сонця бризки ...
Завмерла хмарка у блакиті ...
Симфонії лісної сплески
До сонця простягнули ниті.

КРАПЕЛЬКА РОСИ

Крапелька в обіймах
Важене сонце стисла.
Схмелівши від його щедрот,
З гілочки вже зовсім звисла,
На землю упаде от-от.

ПАРАДИ СОНЯШНИКІВ

Шеренги військ,
увібгані диво-диригентом
в єдиний крок,
в єдиний змах,
в єдиний стук.
Єдині повороти голови:
ліворуч,
праворуч,
і прямо уперед –
не-поворот.

Паради соняшників
по всій планеті.
Один-єдиний поворот:
до сонця.
До сонця тільки.
Вічно.

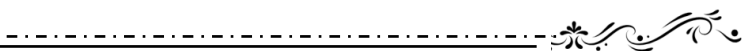

* * *

Хитається сп'янілий світ
Від млосних пахощів медових.
Медами крапає з розрум'янілих віт.
Гречки несуть медам обнову.

Бринить-переливається краса.
Медовий гул разносять бджоли.
Медами вкличані і сонце й небеса.
І серце повниться
 медовим щастям-болем...

Гречками-хвилями всміхається земля.
Білінь гречок й блакить – медові.
Схилився світ зчудованим малям.
Гречки несуть медам обнову...

* * *

Журяться-сумують квіти,
Що минає любе літо.

Осені чекають клени гонористі.
Вбратися жадають в золото-намисто.

Моляться в журбі сніжинки мрійні,
Щоб весна не гнала снігові завії.

* * *

Ми вічністю йдемо.
Ми вічні.
Бо й зайшовши
за лінію круговиду,
бринітимем
у музиці колосся,
гучатимем
у баритоннім поклику заводу,
дивитимемось допитливо
із книг,
з картин,
з мелодій,
неспокоєм онука
стрепенемо світ,
дощами мудрості
спадатимем на ниву...
Ми вічністю йдемо.
Ми вічні.

* * *

Дорого! Скільки ніг по тобі
у далеч пройшло ...
Хто ж перший?!
Хто перший
цнотлив'я твого просторінь
обернув у дорослість-дорогу?
Хто перший тебе
світу приніс?
Хто?!
Мовчать нові і давні сліди.
Мовчить і дорога,
затисши на персах
перший, цілований слід.

* * *

Акордами бриніло слово,
Бриніло ще з дитинства.
Лиш стиглої пори
Пірнув в твої, поезіє, таїнства,
Від подиху зметнувши брови.
У слово ніс багаття ніжного кохання –
Троянди кров'ю,
 божевіллям маку
 горіло слово.
Ковтало слово і любові ватру –
І квилило чайно,
Присипавши баgreць сивою печаллю.
Ненависті лабети стрясли серце –
Багнетом-лезами іскрилось слово.
Струмili вірністю і щастям весни –
Веселкою яскрило,
 розмахнувшись на півнеба,
 яблуневоквітне слово.
Крізь товщу і граніт
 ненависті моєї
 у руслі вогняному
 до матері струміло любові. слово

* * *

Стоїть, мов моряк,
Розгойдана штормом планета.
Пірнає в глибінь переляк.
Виходять на карту
нагострені миром багнети.

Покреслена, земле, бинтами доріг, –
Щоб мчали по них доброзичливі люди.
Дала для доріг предковічний моріг.
Лягають дороги на трепетні груди.

Вхопивши вервечки орбіт,
Стоїть, мов моряк,
Розгойдана штормом планета.
Схиливсь добродушний дідусь – сивий світ.
Шепоче над вухо поради планеті.

МАГІСТРАЛЬ

Магістралі великі –
у дужі столиці.
Магістралі –
у великі держави.
А магістраль мого серця і розуму –
до тебе, Україно.
Я – магістрально
звисаю до тебе,
землице.
Вростаю у тебе,
колосся тужаве.

Бо – доля покликала
не шкандибати
гривастим місто-мешканцем.
Бо – по-селянськи рано
до праці вставати
доля покликала.
У колос буяти зернистий –
доки житиму.

* * *

Тремтіть, моря!
Здригайся, суше!
Посунься в далеч, небосхиле!
Поезіє, по клавішах сильніш вдаряй!
Мій корабель в дорогу рушив ...
Посунься ще і ще, мій небосхиле!

Річки, тужавістю
лиш правдоносних жил
зартерюйте планету!
У полум'ї любові тане небосхил ...
У повені любові тоне небосхил ...
Чадру свою зняла планета ...

* * *

Як розчаруюсь у тобі –
Не розчаруюся в усьому.
У мене є ще мрії, далєбі,
І поклик матері додому.

Є дні всесильного труда,
І сонце, й трави, сміх дитяти.
І спрага світла, молода.
І у житті я тим багатий.

* * *

Не викорчуй ти, доле, слів
Про маму й рідний дім.
Тоді б я жити не схотів
У світі злім.

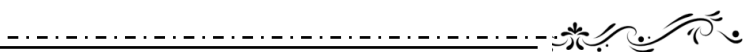
В селі просвітлена душа
Народить болем вірш ...
З великих міст думки спішать
У рідний дім і вірш.

* * *

Бувають випадки, коли людина
Нічого не воліє, не бажа.
То біль страшний усяку мрію спинить,
То це якась граничності межа.

А все мине – й миттєво забувають
Страждання ті. І чинять знову зло.
Напевно, краю підлості немає.
Так є на світі!.. Буде!.. І було!..

* * *

Чи буде так колись у світі?..
Зречем підлості разом: «Ні!»
Це буде восени? Чи літом?!
Скажи, Вкраїнонько, мені ...

Щоб так було, без зброї, тільки словом,
Єдиним словом, словом «Ні!»?!
Чекати цього дуже довго?
Скажи, Вкраїнонько, мені ...

Нарешті, може, нашу волю
Збудуєм словом грізним «Ні!»
Чи буде так? Невже ніколи?!
Скажи, Вкраїнонько, мені ...

ПЕРША НОСТАЛЬГІЯ

– Чого схилились плечі в тебе, мамо?
– На них тримаю цілий світ так само.
Щоб пожилося легше тобі, сину.
Нестимеш ти його, як світ покину.

Ти десь блукаєш поза рідним домом.
Вертайся, сину. Чи ж тоді старому
У дім вертатись, як схилились плечі?!
У краї ріднім спочивать не гречно.

* * *

Раменами –
я світ увесь великий понесу.

Очима –
я барви всі побачу.

Вухами –
у надмузичному чутті
всі шепоти-нюанси уловлю.

Серцем –
настроюсь
на шалений ритм життя.

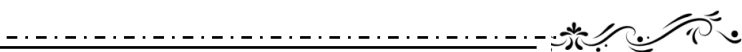
Мізками –
прибоєм із морів,
штормом з океану
лизатиму
істини граніти.

А головою –
супутником землі,
матері-планети,
у скаженім круговерті
обертатимусь,
щоб упіймати, земле,
кожен порух твій.

* * *

Я на коромислі,
згинаючись від насолоди,
носитиму до скону
два відра повнею:
натхнення святомудре
й напій кохання вередливий ...
Тебе я, праце,
з коханням помирю ...

* * *

Дзвони лунають.
Дзвони лунають.
Серце скликає
на віче.

Стаю у молінні
перед серце
навколішки ...
За лжу хоч маленьку
карай мене,
серце ...

Дзвони лунають.
Дзвони лунають.
Серце скликає
на віче.

Із чогось зростає дорога.
В одного – із клаптів
 протоптаних кимось стежин.
В іншого – зі сплаву
 власного серця і мозку ...
Чи дорога,
 схопивши за руку мене,
 як дитину,
простелила лоно своє
і радить
 нових доріг
 не шукати ...
Чи я,
 наповнений
 шалом творіння,
тебе народив, дорого нова ...
А досвід,
 посміхаючись хижо,
на вервечках сріблястих
гойдає колиску з питанням:
«Дорога –
 дочка твоя рідна?
Чи побічний
 ти її син?»

* * *

Поет поетом є усюди й завше:
у віршеві, що народивсь
у лоні чистоти й добра;
у скибі весняній, що з рук поета
замріяно лягає у перевесла літа;
у криці, що з невтомного огнива
спішить зміцнити розвеснілий світ;
у повені думок, що з тиш лабораторій
громами мудрості озонять землю;
у дужості крила, що з космодрому
нестримно рветься у новий політ ...

* * *

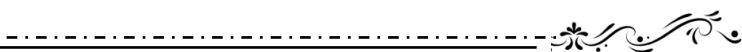
З розхмар'я днів,
з ночей розп'ять,
з широт дорослості моєї,
з струмочків щасть,
з морів розбурханих надій,
з невдач гірких повноколосся
вмиваюся у купелі дитинства.

Змиваю бруд курних доріг ...
Патьоками спливають
прокльони, зойки, скарги, нарікання,
мізерненькі благання ...

І хочеться почати все спочатку,
нести в світі лише душі кришталь ...

Дитинності свята!
Тобою вмитий, чистий я, святий ...

У шторми ждуть мене
дитинства бухти і причали.
Від них рушаю знову в путь ...

* * *

Тупотить ... Тупотить ...
І очі, і серце, і розум
 зиркають строго на вуха ...
Вуха – в одвіті ... Вслухайтесь ...
Чи ворог спішить,
 силу останню уклавши у сприт,
 аби застати нас сонними ...
Чи отару у зморі
 пастух нетерплячий жене ...
Чи, може, отара,
 зжувавши розлуку,
 спішить до домівки ...
І очі, і серце, і розум
 зиркають строго на вуха ...
Вуха – в одвіті ... Вслухайтесь ...

* * *

Рости, пісне,
гінкою, гінкою.

Хлюпни
рікою, рікою.

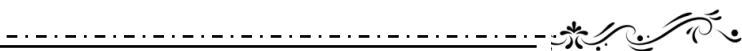
Лети в світи
гомінкою.

Серця стрясай
луною, луною.

Лети, моя пісне,
не лягай спочивати.

Дай крила дитяті-пташаті.

Дай силу мамі
сина чекати.

* * *

У вічі зазирає
Життів жорстоке сито ...

Просію все я – сито.
Прийдешності віддам
Лиш золото промите.

Ревуть, мов шторми, сподівання.
І капають із сита
 піщинками дрібними
і роки, й дні ...
і дні, і роки ...

Просію все я – сито.
Прийдешності віддам
Лиш золото промите.

ДИТИНА-ДИРИГЕНТ

Дитина ручки радо простягнула
До сонця, квітів, до людей.
Усмішка світла враз
із губ її спурхнула
Й наповнила по вінця
щастям день.

І ось зняло маля угору руки –
Й настав предивний мент:
Хлюпнула в світ мелодія стозвука
І тіні всі залляла вщент ...
Керує ж цим оркестром без принуки
Усміхнена дитина-диригент.

* * *

Давно хіба?... Дитиною було дивлюсь
На хитромудре диво ткацьке.
Над полотном чаклує мій дідусь,
Мов віртуоз рояля хвацький.

З побожністю заходить люд
На звук верстата велемовний.
Летіла слава із усіх усюд,
Сідаючи на дідів чуб любовно.

І враз – до полотна моїх штанів
Всміхається зготовлена на фабриках тканина.
Останнім листом паде ткацький спів,
Вітаючи новітню днину.

Помер верстат, та в хаті ще стояв,
Дививсь на діда все німим докором.
Його частенько гладив дід і завмирав,
Згадавши ремісницьку пору.

І дід згасав, хоч добре розумів:
Зринають внуки на нові ремесла.
Йому ж то як?! Змовк любий ткацький спів.
І владно юнь спішить за променисті весла ...

Коли нащадок дідів, фортеп'яний внук –
Мелодій чари сипле в захваті вояцьким, –
В дитинство стукає дідусь-чаклун,
Мов віртуоз рояля хвацький.

СЛОВО ТАРАСА

До дум твоїх,
до струн твоїх
я доторкнувся,
Кобзарю мій Тарасе.

Вогонь –

у накинджалених словах,

вогонь –

в любов'ю зболених словах

із вічності у вічність

пломеніє.

Слова –

у полум'ї

не тліють,

слова –

в любові

не міліють.

* * *

Горобці-екскурсанти
не купують квитків
до музеїв,
не заходять у брами.
Не лякають їх
вихідні.

На золото бань
соборів, церков
ніколи їм
доріг не зачинено.

Горобці-екскурсанти
на вершечках хрестів
скльовують зерна
діянь вікових.

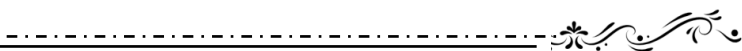
* * *

Розум і серце
у вічнім двобої ...
Чи розум накоїв ...
Чи серце накоїло ...

Вічністю ходять
розум і серце ...
Близнята?..
Може, просто у парі.

То серце-жарина
підстьобує
розум схолий ...
І мчаться у клекотах
ураганних мелодій ...

То розум-господар
вгризає вудила
в навіжене серце ...
І ступають поважно,
завмерши,
неначе до шлюбу ...

ЛУНА

Лавиною вперед вояки,
і вірного «слава!» луна
Припливами прощальними
сягнула слуху.
Обнявши землю,
«мамо!» простогнав.
Рвонувся їй навстріч
останнім рухом.

Здавалося, в бойовищі
розтерзана луна
Помре нечутним ні для кого
і зів'ялим звуком.
Стомившись, вляжеться
покійниця-війна.
І прийдуть миром нагодовані
сини й онуки.

Та сталось так,
що синова луна
Назавше впала
матері на скроні.
Приходить літо,
усміхнеться весна.
А сніг не тане
в матері на скронях.

Красуня десь
 зачахне у літах,
Луну останню
 в серце заховавши.
Здавалося:
 луна – миттєвий птах.
Та сталося,
 що звив гніздо назавше.

* * *

Роззявив пащу ненажера-день,
Щохвилі їсть мене потроху ...
Струмлю у пельку ненаситну
ячаннями пісень,
литаврами молитов ...
Щохвилі день з'їда мене потроху ...

А воскрешають знов,
конаючи у крові,
сонце вечорове,
глибокодумна тиша вечорова,
задивлені на мене очі ночі ...

І воскрешаюсь
від найчистішого напою –
світанкових живлющих рос ...

А день гряде ...
З'їдатиме мене потроху ...

* * *

В думки стрімкі й чуття я переллю
Моеї матері велику вроду
І рідний звук, і батьківську ріллю,
І Лесин злет мого роду.

І буйну парость гордого зела,
Й гінкий зернистий диво-колос,
Й стежинку в світ із рідного села,
Й напутній тихий неньки голос.

І ніжні шепоти моїх лісів,
І перше слово й усміх сина,
Й коханої тремтливий плескіт брів,
Й світанкову зорю, й спекоту днини.

* * *

Осідлав я коня у дорогу,
Осідлав я коня вороного
І майнув я у даль від порогу ...

Мчи, мій коню, світами, світами,
Мчи, мій коню, серцями, серцями,
Крізь байдужості мури і брами ...

* * *

Тривоги, тривоги, тривоги ...
Прорвавшись крізь пустощі й шал,
Струмками струміли тривоги
у серце дитяче.
Впадали у серце,
немовби у море ...

Річками гірськими спішили до серця
дорослі тривоги,
Валуння незборне зметавши з дороги ...
Тривоги, тривоги, тривоги ...
До серця зайшли,
океанно розлившись ...
Громаддя тривог –
у маленьке серце ...
Тривоги ... тривоги ... тривоги ...
Тривоги дорослі
ніколи не сплять ...

* * *

Спішить до моря
сивочубий Дніпр,
На хвилях, мовби на руках,
несе мелодію любові.
Весняні ноти
він кладе на берега пюпітр.
У музику пливе
моя українська мова.

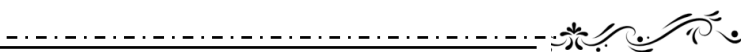

* * *

Приємлю все: і радощі, і болі,
дитинності зелену велич,
і стигле золоте ячання долі,
І ніжний сніг на думній голові,
пізнань великих мрійну далеч,
і щастя діамантами в траві.

Приємлю я борні святої клич
за світлі України грона,
за квіт твоїх облич,
дитятко любе й рідна нене.

Приємлю я, і серце юне
громадить світ
у щастя дюни.

*У старовинному волинському місті Кременці
височать дівичі гори, оповиті легендами
про нескорених волинянок-полонянок*

ДІВИЧІ ГОРИ

Задрімав волинський ранок,
Обнявши за рамена ніч.
До табору чарівних бранок
Ординці підкрадались зусібіч.

Ненаполохану днем вроду
Хотіли випити до дна,
Втоптати в твань їх гнів й погорду,
Схмеліти від дівочого вина.

...І раптом кинувся із скелі
Волинських бранок дружний гурт.
Стояв Батий, німий як скеля,
Спіткнувшись об волинський мур.

ВЕЧІР У СЕЛІ

Коли день, натомившись,
Іде з трударями спочивати в село, –
Місяць, срібнорогий пастух,
Виходить на небо пасти зірок,
І череди верб, зашарівшись дівочо,
Шепочуть любов'ю і манять у лоно своє ...
Місяць позира таємничо ...
Простягається струною земля,
Затихла, покірنا після денної праці ...
Уловивши замрію на пастуших рогах,
Пустотливі зірки, неслухи вічні,
Зі стада небесного тікають на землю ...
Народжуються роси в муках солодких ...
Юна пісня
Зіркою сходить над медовим селом ...
Вечір святий женьшеневим дивом
Напуває селян
для прийдешнього дня ...

ПЕРШЕ ПРОЩАННЯ

Я тут кохав. Отут мій день осінній
Припав достиглим плодом до землі ...
Із Києва вертаюсь до Волині,
До Світязя у голубій імлі.

Сплелись у серці й гордий блиск Софії,
І поклик Лесі у волинський край.
Прощайте, друзі і літа святії.
Я вас несу у мій волинський край.

ДРУГЕ ПРОЩАННЯ

Прощай, мій Києве, прощай ...
Я повертаюсь в рідний край.

Прощайте, бані Лаври і Софії.
Прощайте, і нездійснені, і нездійсненні мрії.

Отут боровся я й кохав.
Тут приєднався до дужих лав.

Тепер зове мене Волинь.
О занебеснена Волинь,

Зовеш мене ти з давніх пір.
Зі мною завше ти була. Повір!

І жде стежина до воріт,
Якою я колись пішов у світ.

З могил зорять мої батьки:
– Спасибі, сину ... Повернувся таки ...

* * *

Щасливий той, хто любить щось у світі,
Кого кохають і кохає сам.
Щасливий той, хто творчістю зігрітий
І чистий в помислах, немов роса.

Щасливий той, хто вміє ще радіти
Під променем таланту, як дитя.
Хто двері відчиняє болям світу,
Кого болить і деревець життя.

Щаслив, хто в радощах і горі має друга.
І сам хто може другом вірним бути.
Щаслив, кому за домом рідним туга
Людиною велить щоденно бути.

* * *

І скільки б років ми не мали ...
Якщо ми маємо і маму, й тата –
В душі тоді довічне свято.
І скільки б років ми не мали.

Тоді не доторкнеться світ
До нас презлючими руками.
Батьки – наш дах, твердиня-замок.
Тоді не доторкнеться світ ...

Ми найбагатші є тоді.
І все в нас добре буде.
І з нами будуть добрі люди.
Ми найбагатші є тоді.

І скільки б років ми не мали ...
Якщо ми маємо і маму, й тата –
В душі тоді довічне свято.
І скільки б років ми не мали.

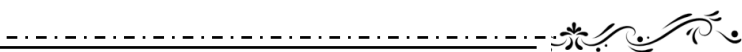
ВЕСНЯНІ КОНІ

*Любові струм, любові сила
Моє життя святили.*

*Любові клич, любові крила
Мене всякчас живили.*

*Любові дар, любові свято...
Хіба в житті це небагато?!*

* * *

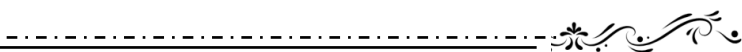
Не раз чекає люд дощів із хмари.
А я чекаю-жду кохання чари.

І землю враз врятовано дощем.
А в мене тільки біль. І серця щем.

* * *

Вічності торкайся
сьогоденням,
і минулим,
і прийдешнім ...
Вічністю палає
простенький колосок –
в минулім у землю вкинуте
єдине зерня,
тепер у надцять раз
побільшане зернисте плем'я,
в майбутть ступає колосок
на хліб щоденний,
на коровай весільний.
І хоче бути батьком колосків
нових, предужих, юних і засмаглих ...
Тож вічності торкайся
сьогоденням,
і минулим,
і прийдешнім ...

ВЕСНЯНІ КОНІ

О весно, весно, з ким тебе спрягти,
Аби тоді гармонія була?

І враз почулися такі слова:

«Весні найбільш таки підходить кінь.

З'єднуються енергія й бистрінь.

Цього бажають і синочки, й доні:

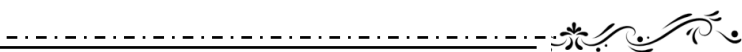
По щастя ж побіжать весняні коні».

* * *

Скажи, кохана, як весну́
Мені затримати у серці.
В яку піти у путь ясну
І зачерпнуть
 весну́
 відерцем?

Чи в'яне щось в мені й тобі?
Чи в осінь вже пора хилиться?
Нехай і так, а я повім:
Коханням серце ще
 іскриться.

* * *

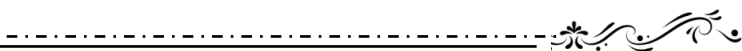
Не муч себе, й не муч мене.
Не муч і третього, напевно.
Щось лишиться, а щось мине.
Щось лишиться в обох, напевно.

А може, повені життя
Заллють усі куточки серця ...
А дні летять. А дні летять ...
І пада лист кленовий з серця.

* * *

Твоя душа в лабетах таємниць.
Не знаєш цього, а від мене знай:
Читаю істину з твоїх
причаєних зіниць.
І знаю, що в твоїй душі не рай.

* * *

Не хочу, кохана, ніколи я бути

тверезим.

Не хоче без соку весняного бути береза.

Не хоче журавка з журавликом бути окремо,

Й не може журавка з журавликом бути окремо.

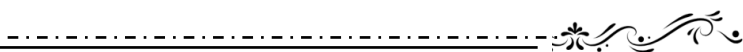

ПРИЛЕТІЛИ ВЗИМКУ ДИКІ ГУСИ

Прилетіли взимку дикі гуси.
Щось та значити це, певно, мусить.

Зацвіло в мороз моє кохання.
Загубив його мороз ізрання.

Прилетять весною дикі гуси.
Принести мені кохання мусять.

* * *

Прости мені, що ти зі мною –
І не зі мною теж.
Мов тин, стою я думою важкою.
Або я мучуся на болях меж.

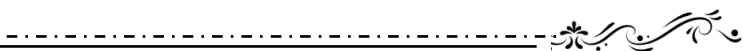
З душі кроти вже вирили чорно́зем.
А ти є ти, і ти – не ти. А хто ж?..
І скімлить день, утишений морозом.
І крикне ніч: «Кохання не тривож!»

* * *

Ти наче в серці не була.
Відлуння – й те десь загубилось.
В душі ні болю, ані зла.
Невже й відлуння загубилось?!

Тікають вихором літа.
Тікаєш ти, і я тікаю.
Була омана золота.
Від неї ми тепер тікаєм.

Коли в берези соку прибуває,
Весна прийшла – це означає.
Я ж закохався в тебе восени,
І осінь, мов весна, мені бринить.

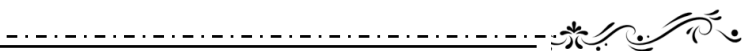
КОЛОСЯ.

Тепер – вчарований твоїм волоссям.
Русявість я твою пекельно жду.
Кохана, я тебе чекаю, жду.

* * *

Мовчіть, дерева. Замовчіть.
Ви тишею мене лікуйте нині.
Мое кохання, мов пожовкла віть,
Додолу пада в вечір синій.

Я сум, дерева, вам несу.
Хай він між вами тут розтане.
Повім я вам, який є сум.
Хай тут між вами він розтане.

* * *

О, де й коли мій день великий?
Ще ні! Бо манить даль доріг.
Й росте в душі щось ніжно-дикє,
І перед стартом мозок спати ліг.

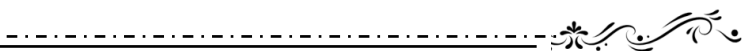
Скажи щось, серце, на дорогу.
Я знаю, що втомилось ти.
Домучують тебе тривоги.
Терпи всякчас, бо треба йти.

* * *

Такий настав предивний стан.
Знов серце в юнім неспокої.
Хлоп'яцтво моститься в літах.
Чи хто мені чогось накоїв?!

Вночі і вдень зі мною ти.
І не втекти, й не відігнати.
О мить, прийди, щоб я і ти
Були і в лісі наша хата.

* * *

А сніг у лісі шелестить,
Той перший сніг, та перша мить,
Коли стрічаюся з тобою.
І сніг, і ти тепер зі мною.

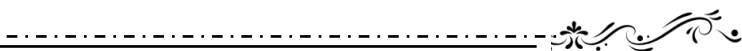
І сіють щастя небеса.
І я, і ти в оцім безмір'ї.
Любов – краса, любов – роса,
Яку я п'ю і їй лиш вірю.

* * *

І ось цілує ніжно сніг
Твоє замріяне обличчя.
З тобою все б я в світі зміг.
А ти мене чогось не кличеш.

Щасливіший за мене сніг.
Та я постійніший за нього.
Втече весною білий сніг,
А я кохатиму за нього.

* * *

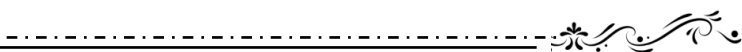
Душа моя тіка з великих міст.
У натовпі мізерніє вона.
Зове мене село і зелен ліс.
Душа моя у натовпі кона.

НАЇВНІСТЬ

Притча

Наївність у саду я посадив.
І стало з нею забагато див.
Мені щось наробила сила зла –
Й наївність не угору – вниз росла.

* * *

Мені де спокою дістати?
Бо кожен нерв – як тятива.
І сон тіка з моєї хати.
І дум громаддя наплива.

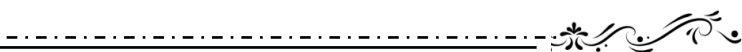
Кому повім свій сум, печалі?
Мені своїх ви не кажіть ...
Хвилини радощів розтали.
І пнеться в небо смутку віть.

* * *

Я був. Я є. Я буду
Такий собі волинський муж.
Я посланець сільського люду
І маю в місті бути дуж.

Глибінь мою волинське небо
Ростить дбайливо повсякчас.
Ідіть, якщо вам тверді треба.
Земля моя згартує й вас.

* * *

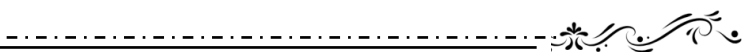
Шепоче щось моє джерельце
В волинській рідній стороні.
Не чути іншим це джерельце,
Воно гучить лише мені.

* * *

Весною ти дивись увись.
Угору кличе сонце й зелен лист.
Дерева і блакить там обнялись.
Й несуть журавлики «курли!», «курли!»

А восени ти голову схили.
На землю пада золото весни.
Осінній зойк візьми в зимові сни.
Для смутку й щему серце відчини.

* * *

Вдивляється у мене ніч зорями.
Звертається до мене з докорами.

З тобою, ноче, не поговоримо.
Гостює в мене дума та й зоряна.

ВІРШ-ФЕЄРІЯ

Все ближчає моя мета,
Немов сягнеш її рукою.
І друзів гурт ураз розтав,
І я наповнивсь самотою.

А з шумовиння слів і снів
Знов виринаєш ти.
І гірко, й солодко мені
Навстріч тобі іти.

Ти самотину розжени
І воскреси мене любов'ю.
І прийдуть хай нам віщі сни
Й наповнять дні любов'ю.

К. С.

Чарівні маки в житі і блавати
Увечері спішать-спішать до хати.

В ясні, напоєній коханням ночі
Вони натхненно миле щось шепочуть.

Чекають диво-квіти ці й світання.
І посвящать нас росами-коханням.

І тулиться до квітів рідне слово,
Так хоче увібрати їхню мову.

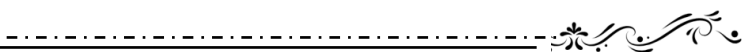
Удень чарівні маки і блавати
Ідуть із жита щастя зустрічати.

* * *

Нічого наче не було. А очі
Й негрішно-грішні звабливі уста
В моєму серці музику пророчать
І воскрешають молоді літа.

О доле, мить краси і раювання
Мені, преспраглому, ще раз яви.
В очах твоїх болить моє чекання.
До тебе йду, зови хоч не зови.

* * *

Краса твоя тиха мене вполоняє.
Пливе, мов ріка, у задумі й печалі.
Тебе, моя люба, терпляче кохаю.
Краса твоя тиха мене вполоняє.

Тебе, моя мила, ще більше кохаю,
Краса тиха, мовби весняне світання,
Пронизує серце ясним сподіванням.
Тебе, моя мила, ще більше кохаю.

* * *

Марудний дощ осінній неквапливий
По-вчительськи втовкмачує мені,
Щоб шанував я друзів незрадливих
І щоб беріг у серці щасні дні.

Бо їх, на жаль, в житті не так багато.
А може бути, їх зовсім нема ...
Єдина суть моя – старенька мати –
Веде мене по нелегких шляхах.

* * *

І хочеться вже справжній слід почати,
Що долею відміряний мені.
Стоїть на овиді старенька мати.
І мовлять біль слова її сумні.

Кудись спішив, метався я по світу.
Питання ж вічне буде, є й було.
Де серце втомлене мені зігріти?
І лікарем стоїть моє село.

* * *

Пригадую, як був малям,
О, як хотів дорослим стати!..
А мудрість вічна промовля:
«Навіщо в цьому поспішати?!»

Змінилися мої думки,
Коли дорослим я набувся.
В дитинство любе в час такий
Так хочеться нам повернутись.

Щасливий той, хто в зрілий вік
Дитинство в серці ще зберіг.

* * *

Потрібна ўсмішка твоя,
як зелен лист,
як перший сніг,
як вічність сонця.

В очах твоїх
на якорі
слова немовлені мовчать.

Чекаю, жду на них,
немов весна –
на зелен лист,
немов зима –
на перший сніг,
немов на сонце –
молоде віконце.

БАЛАДА ПРО ЛАТАТТЯ

Місяць реготав.
Реготали зорі.
Вибігло латаття з ставу.
Красувалось,
вихилялось,
нахилялось,
бралося в боки.
Личко ніжне,
стан високий
щастям упивались.
Реготався місяць,
зорі реготались
з хвалькуватого латаття.
Мов, задовгі ноги в нього.
З ніжками такими
згинуті б з очей.
Реготався місяць,
реготались зорі
цілу ніч,
помирали й в снах зо сміху.
Скочило латаття в воду,
заховало ніжечки назавше
від гучного сміху.
Лиш голівка величально
плаває на хвилях.
Серце ж плаче із печалі,
ходить в мріях світом милим.

Щоб не стерпли ніжки,
інколи латаття
тупцяє на місці
і під хвилю, непомітно,
ступить кілька кроків ...
Не регоче місяць,
не регочуть зорі.
Задивляються на квітку,
пестять дарами-промінням.

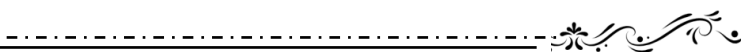

* * *

Красо моя голубоока,
Тебе стрічаю я щодня,
Вчуваю ніжні, легкі кроки...
Про тебе сню ночами я.

Ввійшла у серце ти неждано,
Мов музика, немов разки пісень.
І запалав кохання ранок,
І загорівсь кохання день.

Я б цілував пахучі коси,
Лице і губи чарівні.
Твій погляд, наче перли-роси,
В житті світитиме мені.

* * *

На темнім дні жури моєї
Пасуться коні твого сміху.
Шукать мені на коні шлеї
Чи витягти шаблюку з піхов?!

Чи витягти шаблюку з піхов
Й на конях вороних твого сміху
По світу вихором майнути
Й журу мою, і смуток мій
шаблюкою зітнути?!

З копит, з хвоста, із гриви
Струмлять у мене бризки сміху.
Не бризки вже – іржання-сміху злива.
Вдаряє сміхом в світ
шаблюка з піхов.

На темнім дні жури моєї
Пасуться коні твого сміху.
Шукать мені на коні шлеї
Чи витягти шаблюку з піхов?!

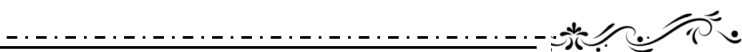
* * *

Блакитний вечір
 мене чекає при дорозі.

Блакитний вечір курить
 козацьку люльку

І пихкає димами –
 коханням-таїною...

Тікають з люльки іскорки
 на небо
 зорями-красунями...

* * *

У колисці надії
половіє кохання.
Гойдають колиску
марення-мрії.
Колише колиску
святоросне світання.

З колиски кохання
тікають марення-сни.
Гойдає колиску
благання:
«Сило могутня,
цей мент
зупини,
зупини...»

ПАСТЕЛЬ

Сонце весняне розкотурхує
юрбу заснулих дум.

Подих весняний настоює
прийдешні мрії.

Дерева весняні
кулачками
продирають очі,
раменами
стріпують зимові сні.

Прокинувшись,
здригається звеселена земля,
лоскоче ноги збайдужнілі.

Засинене весною
небо
позичає для очей
блакиті...

* * *

Назустріч веснам серце йде,
Назустріч сонцю, квіту.
Дорослий сум, мов спрагле літо,
Юначі сни,
 зеленість дум
 краде́.

А серце,
 в світ наставивши антени,
Спиває шепіт з губ твоїх,
Ковтає твій безжурний сміх
І підніма весни знамена.

* * *

Зустрів тебе, моя любове, –
Й настала вічна мить
з початком,
тільки без кінця.
Спраглими світанками
п'єш росу,
Вдень сонячним промінням
пестиш серце,
Мільйоном зоряних очей
колишеш ти вечірні мрії.
Яблуневоквітними хмаринками
зовеш,
Дощем осіннім
нашіптуєш надії,
І серце стережеш
в солодких снах...
Настала вічна мить
з початком,
тільки без кінця.

* * *

Кохаю!..
Весен акордами,
спрагою літа,
музичністю квіту,
шепотом вітру,
голубінню блакиті –
клянуся тобі!

Навколішки серце.
Навколішки сонце.
Дерева навколішки,
простягнувши руки
в молінні...
Заходить у серце
князівство кохання-краси...

* * *

Губи твої,
очі твої,
усмішка твоя –
у листочкові кожному,
у кожному дереві,
у білявій хмаринці,
у блакиті небесній,
у зорях тремтливих,
у ніжності місяця,
у чистоті-мрійності рос.

Далеч пальчиком ніжним
зове,
Бо там також
губи твої,
очі твої,
усмішка твоя.

І до райського марення-сну
стукають в двері
губи твої,
очі твої,
усмішка твоя.

* * *

Листям кленовим симфонії весен
Грає вітер-скрипаль.
Хвильна мелодія крилами сплесне,
Збудить замислений гай.

Кленово, кленово, кленово
шепче весна.
Бродить оркестрами клена луна.

Злотом осіннім крапають клени,
Полум'ям весен в землю студену.
Злото осіннє ходить серцями,
Сіє мажорні, сонячні гами.

Кленово, кленово, кленово
марить земля...

* * *

Море хлібів вирує, шумує,
Пестить колосся вітрець.
Мрійний, закоханий, йду я
В даль навпростець.

Жайвора пісня бризками ллється,
Барвами квітне земля.
Дума бентежна пташкою б'ється,
Мов немовля.

Сонцю і квітам, дням злotosяйним
Спів свій несу.
Славлю натхненно рідного краю
Ніжну красу.

* * *

В оркестрах липового квіту
бринить у світ
мого кохання скрипка
багато літ,
багато літ...

Під плач її
узимку й восени
вмирають оркестранти...
Вмостившись у високість верховіть,
зимовий голий будить світ
вона псаломами кохання...
А навесні
й улітку
скликає скрипка
оркестрантів-віртуозів.
У вир оркестрів липового квіту
тебе жбурля, моя кохана...

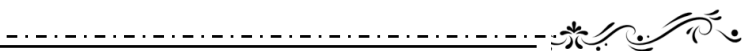
* * *

Купався я в людському морі.
Купався в щасті, в горі.

Зривав я грона сміху.
Зривав я сум,
не тільки втіху.

Ненавистю бродили роки.
Ненавистю не вбив
кохання карооке.

Мостилися на кроні
осінні сльози.
Мостилися й злетіли
весняні грози.

* * *

Любове ти моя, жорстока ворожбитко,
Із серця вириваю я щодня
Гілля твоє кохане і солодке,
Тікаю в безвість навмання.

Та знов тужаво пнеться вгору
Кохання мого древо молоде,
Сміється ніжно й білокоро,
Мене в полон схопити йде.

Беру й натужно вириваю,
А пошепки прошу, велю:
«Не кидай ти мене, благаю.
Ізнов прийди, тебе молю».

* * *

Білобрів'я зимового світанку,
на шибках бризки-зигзаги-витівки
морозяного танку,
снігові завії білогривих дум,
і стримані морозом обрії чуттів
готують весну.
Вони ескізами бринять,
у серце мерехтять.
Білобрів'я зимове
обернеться
світанковою трояндністю палахкотінь.
Бризки морозяного танку
простеляться квіту ураганом.
Снігові завії дум
в світи підуть яблуневоквітними садами.
Стримані морозом обрії чуттів
помчать шаленим повноводдям.

* * *

Уже зима сльозу пустила.
Весна у сльози радощів веселих
налила.

Сонце вередливо
хлюпочеться в сльозі,
розбризкує сльозавий смуток,
веселинками сріблить
радощі весняні.

Вертляві горобці
купаються у веселинках,
пірнають в них
і змахом крил розбруньковілих
бризкають весною
у зашарілий світ.

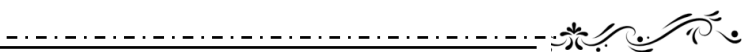
* * *

Білий сніг, лапатий сніг
щасливіший за мене.
На вії любій
сісти зміг...
щасливіший за мене.

Білий сніг, лапатий сніг
щасливіший за мене.
До губ коханих
припасти зміг...
щасливіший за мене.

Білий сніг, лапатий сніг
щасливіший за мене.
Волосся-чари
зацілувати зміг...
щасливіший за мене.

Білий сніг, лапатий сніг
щасливіший за мене.
Скажи, як милу
зачарувати зміг...
щасливіший за мене.

* * *

Жити!
Пити губи твої
і пливти
в п'янкім чудовинні
не марень, не снів –
наяву!
Жити!
Пити губи твої
Вчора, завтра і нині –
Я справді живу!

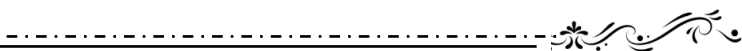

* * *

З минулих днів...
з забутих днів...
зі схованки глибокої
проблиснуть шаблі твоїх брів...
зі схованки глибокої...

А може бути...
Не може бути...
від юнки чорнобрової
веснію я... ясніє путь...
від юнки чорнобрової...

І щось таке...
не щось таке...
по жилах – кров чи музика...
до юнки... в марево тонке...
по жилах – кров чи музика...

* * *

Про тебе спогад, мов морський прибій,
Ще лиже берег мого серця.
Та лікар-час в руці шорсткій
Несе напій цілющий у відерці.

І хвиля хвилю підганяє,
Шепочучи: – Зітрем кохання давній слід.
Злизали, стерли...

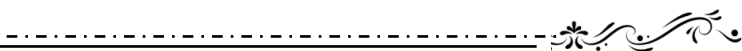
А навесні

Про тебе спогад, мов морський прибій,
Знов лиже берег мого серця.
І лікар-час в руці шорсткій
Несе напій цілющий у відерці.

* * *

Змагаються красою квіти навесні.
Рожево, синьо, сонячно бринять мені.
Снується в серці, в мозку весняний квітковий хміль.
І повениться світ зеленістю гаїв і піль.
Борня кипить. Луна квітковий клич...
Затихніть, квіти. Бо краса людських облич
Перемогла і вашу сонячність, і синь,
Стобарвну дужість весняних долин.

Л. Б.

Квітне завше в серці
Квітка з полонини.
Квітне навіть взимку,
Квітне кожную днину.

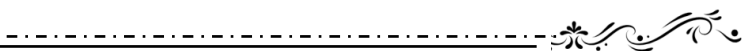
Снами люба плине,
Шепче про кохання
Квітка з полонини,
Доля моя рання.

З гір іде щоднини
Споминами-болем
Квітка з полонини,
Рання моя доля.

* * *

Спить земля солодким сном,
Вкутавшись у шубу білу...
Шикує десь весна війська
 в лісах,
Пославши в розвідку
 невидимі бруньки...
Невтомно вітер гомонить,
Віщуючи усьому весну...
Земля ще спить...
Земля домарює ще сни...
Весна ночами гупотить:
«Прокинься, земле,
 ну, прокинься...»
Земля ще спить...
Чекає вісника весни...
Мов півень, що лякає й гонить
 темну ніч,
Маленький пролісок,
 продерши сніг,
Горланить на весь світ,
Дає весни сигнали...
Прокинься, земле...

ВЕСНЯНИЙ ГРІМ

Весняний грім... Весняний... Перший...

Стою і слухай завмерши...

Весна і я – в однім пориві,

Весна – у громі гомінливім,

Весна – у життєдайній зливі,

А я – в пісенному розливі.

Дорослішає слово...
Із зеленавих віт
зринають у бентежний світ
слова –

слова –

Дорослішає слово...
Бентеги звірюють полове...
І на нездоланих корогвах
святая правда майорить...
Дорослішає слово...

* * *

Сонць! сонць! – мільйони навкруг.
Сонцем квітує
 зарошений луг.

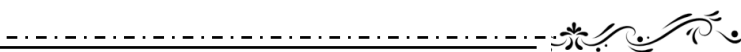
По сонці ступаю,
У сонці купаюсь,
Сонцем вмиваюсь,
Сонцем
 жбурляю у світ...

Стежинка моя
 у росі –
 мов покоси.
І сонце в покосах,
І роси
 в коханої косах,
І лоскоче-дивується
 світ...

* * *

Малесеньке село,
розколисане вітрами...
Стежечки тривоги
до зеленодум'я лісу...
Перші, скупані, слова
на росяних дорогах...
Гостювання медів гречкових
у тиші вечоровій...
Модерні горобці на телефоннім дроті,
мов у концертнім залі,
заслухалися в людську мову...
Невтомне півневе вибивання крильцятами
перших задерикуватих співів...
Витівки-гупання пустотливих груш
у заснулім царстві саду...
Гойдання хлопчика сільського
на океанських хвилях сну...
Малесеньке село,
розколисане вітрами...

Верба в дитинство мое уростала,
Співаючи журливо колискову.
Мені колиску дарувала
І дудки чарівливу мову.

Юначих днів цілунок перший
Я пив у пахощах вербовах.
Всі верби, із жури завмерши,
Мене водили у дороги світанкові.

Дорослим лиш
збагнув вербову вроду.
Взяла в полон мене
життя жагою.
Зростала
в бурю і негоду.
Цурпалок сохлий –
й той ставав вербою.

ОЧІ

Над землею,
у надхмар'ї
небо очей:

очі блакитні,
синії очі,
карії очі,
сірі очі.

Ходять обнявшись,
ходять окремо,
ходять землею:

очі невинні,
очі ласкаві,
очі кохані,
очі сердиті,
очі злочинні.

Серцем крокують.
Світом крокують.
Крокують в блакиті.
Крокують землею

сонячні очі,
очі дитини.

* * *

Злились неначе воедино
Весна, і літо, й рання осінь.
А час прудкий стрілою лине
І сум за юністю голосить.

Моя весна – жага кохання,
А літо – колос дум важений.
Осінній подих – то сивинка рання
Й плоди творінь моїх натхнених.

Злились неначе воедино
Весна, і літо, й рання осінь.
А світ і я дитинно
В незнану даль мчимо і досі.

* * *

Ранить очі у саду жоржина,
Ранить серце тут троянди пах...
Снами ходить стан твій тополиний,
Пахнуть сни твоїм волоссям...

Хилить голову жоржина у журбі,
І троянда ронить пелюстки...
Відлітають журавлями мрії голубі,
Й пахнуть сни твоїм волоссям...

* * *

Повстанче мій, неспокій вічний,
Спочинь, приляж своїм крилом.
Чом дух твердий, непересічний
Вергає спокій в бурелом?!

То мисль, мов грім озонно-чистий,
Протне застиглий небокрай,
То весни ніжно-мрійним листом
Пробудять чарів дивограй.

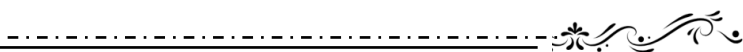
І день, і ніч, і літо, й зиму –
Тримають повінь береги.
Зі мною зримо і незримо,
Неспокою мій дорогий.

* * *

Хоч тнеш мене ножами блискавиць,
Хоча жбурляєш в очі пригорщами сміху,
Хоч гнеш мене ти завше ниць,
Хоч пнеш і гонор й пиху втіхи, –

Ловитиму надію із твоїх зіниць,
Човнами сподівань змережу світ,
Звисатиму плодами я жаги із віт,
Стоятиму віки зітханнями зірниць.

* * *

Кленом загляну в вікно на світанку,
Тужно тобі заспіваю співанку:
Впаду на тебе чистими росами,
Ляжу до ніг буйнотрав'я покосами!
Чом же, кохана, не стрілись і досі ми?

Листом тремтливим я затріпочу,
Вихлюпну рвійно жагу парубочу:
Доки, кохана, тебе виглядатиму?
Хочу весни стати зятем я...
Вічно на тебе, люба, чекатиму.

Станом гнучким поведу в неспокої,
Голосом хвильним прошепчу отакої:
Соками весен прийду я напровесні,
В зрілості ж думній стогоном осені!
Чом же, кохана, не стрілися досі ми?!

* * *

І що воно таке – не знаю.
Кохана – зупинись! – благаю.
Зупинишся – чогось тікаю,
Щоб заволати знов: – Благаю!

І так всі дні
 в борні
за тебе і за себе,
для себе і для тебе...

Замучив я тебе, себе,
Замучив я світання і смеркання голубе,
Замучив я і день, і ніч –
І сон тікає з моїх віч...

І що воно таке – не знаю.
Кохана – зупинись! – благаю.
Зупинишся – чогось тікаю,
Щоб заволати знов: – Благаю!

Н. О.

Повір: завеснений,
у тебе й тобою залюблений...
Рвуся вберегти
чоловічий острів суворості...
А весна, а весна,
а очі твої
заливають ніжністю острів –
острів моєї суворості...
Що діяти маю...
Піду до весни на рентген.
Хай просвітить промінням.
Побачиш, кохана,
як шаленіє серце
у весняній прозорості...
Прощавай, померлий острівче
моєї суворості...

* * *

Поет поетом є усюди й завше:
у віршеві, що народивсь
у лоні чистоти й добра;
у скибі весняній, що з рук поета
замріяно лягає у перевесла літа;
у криці, що з невтомного огнива
спішить зміцнити розвеснілий світ;
у повені думок, що з тиш лабораторій
громами мудрості озонять землю;
у дужості крила, що з космодрому
нестримно рветься в новий політ...

* * *

Напружую зір, напружую м'язи.
У чеканні брунькують чуття.
У затінок просять клени і в'язи –
У розгойдані клекоти манить життя.

Волинською піснею, задумою лісу
Я до тебе, світе, іду.
Тремтлива зажура з блакиті зависне –
Дощами рясними на землю впаду...
Я до тебе, світе, іду...

І небо кохане, і очі кохані –
Діти блакиті.
Озерами ніжності хлюпає в серце Волинь...
У купелі правди, у купелі сонця сповита
Прилинь, моя пісне, прилинь...

* * *

Тремтіть, моря!
Здригайся, суше!
Посунься в далеч, небосхиле!
Поезіє, по клавішах сильніш вдаряй!
Мій корабель в дорогу рушив...
Посунься ще і ще, мій небосхиле!

Річки! Тужавістю
лиш правдоносних жил
зартерюйте планету!
У полум'ї любові тоне небосхил...
У повені любові тоне небосхил...
Чадру свою зняла планета...

* * *

Березнем лоскоче млосно груди.
Розливами весняносяйного проміння
приспану бадьорість будить.

У закутки найдальші серця
хлюпає весняна повінь.
Небесами голубими
й весняністю земною
пливе душі просторінь...

Художники весни і музиканти
готують фарби трепетні і звуки.
Небавом, у святу годину,
Дерев зеленоніжні камертони
Ударять соками берези в очі.
Симфонія весни
бризне
жайворами в небо.

ВЕСНА МАЙДАНИТЬ – МАЙДАН ВЕСНІЄ

О українці й слово рідне,
Ви здивували цілий світ.
Бо народили вільно й гідно
Душі своєї диво-світ.

Вікам не стерти дух майдану
Й святий наш український гнів.
Тремтіть, залишенці тирани,
І доживайте мізер днів.

Зсвятиться на вікі в майдані
Доби нової гордий зміст.
Він кличе скинути кайдани
І збудувати волі світ.

Приніс Майдан нам вічну вєсну.
Помчали в світ весняні коні.
Хай дух вкраїнський в нас воскресне,
Й здобудуть волю і сини, і доні.

А світ майданить і весніє...

Уради дубаво криво нис
у пераши вадно мого.
Ким с ниво дубаво дубаво
Ким с ниво дубаво дубаво.

Смешно мого дубаво
Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.

2) Нис дубаво: Д ниво, нис мого дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.

Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.

Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.
Ким с ниво дубаво дубаво.

✱ ✱ ✱
Мог дубаво ниво,
Дубаво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.

Д ниво дубаво ниво,
Дубаво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.
Д ниво дубаво дубаво дубаво.

Д ниво дубаво ниво,
Дубаво дубаво.
Д ниво дубаво ниво,
Д ниво дубаво ниво,
Д ниво дубаво ниво.

* * *
 Моя весна така приємна
 Крізь водорослі й морозні
 Весна потім не одну цесарву ~~в~~чить.
 Весна зійматиме все в ступиді.

Воскреса весно, страсний жид тебе,
 Ї не має крайно-людське,
 Садн в звітну, і серця нідичні, перелік,
 Ї мотиків твоєх, кожна, ржк.

* * *
 Нікого в світі крадіго краді,
 Аніж веска воливера в лісі-раї.

Дорі дерев земковідтін
 З електричною небом розмови.
 Бюла вже перші квіти світить
 Ї недовго музичу коє в пера.

Ділові татари фрестри
 Прочквітять і фізта, і бідні.
 Дерев охоту брати і сестри
 Хвалу стіварів кадрилюють.
 Як ти весна і вогнище мотути !!!

Я взираю бже на

Я взираю бже на те,

Убо казгелася украинцем,

Убо гже неси ризе твои збожисте

и невелика камишечко на вихе.

Я взираю бже на те,

Убо народився на Царна бочечка,

и несе тугу на в дурни нощи дже,

и бже в свити верховне слово.

Я взираю бже на те,

Убо народився на вични,

де слово неси, я сьоме слово,

и бже на те, я сьоме слово.

Я взираю бже на те,

Убо народився на вични,

и бже на те, я сьоме слово.

и бже на те, я сьоме слово.

Я взираю бже на те,

и бже на те, я сьоме слово.

и бже на те, я сьоме слово.

Я взираю бже на те,

и бже на те, я сьоме слово.

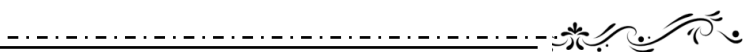

Луцька граматична школа члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора Вихованця Івана Романовича. Граматисти кафедри української мови та лінгводидактики Волинського національного університету імені Лесі Українки: Мельник Ірина Анатоліївна, доктор філологічних наук, професор; Мірченко Микола Васильович, доктор філологічних наук, професор; Костусяк Наталія Миколаївна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри; Межов Олександр Григорович, доктор філологічних наук, професор; Масицька Тетяна Євгенівна, доктор філологічних наук, професор (на світлині зліва-направо).

Для нотаток

Для нотаток

Літературно-художнє видання

Вихованець Іван Романович

СВЯТИМО РІДНИМ СЛОВОМ ДУШУ

Вибране

Верстка *Ілони Савицької*

Формат 60×84 ¹/₁₆. Обсяг 19,3 ум. друк. арк., 18,91 обл.-вид. арк.

Наклад 300 пр. Зам. 21. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. 0669362549).

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.

